

**จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดง :
การเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ”***

สินธุ์ชัย ศุภเสถียร**

(วันรับบทความ : 1 เมษายน 2561 / วันแก้ไขบทความ : 21 เมษายน 2561 / วันตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2561)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษากระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีที่สัมพันธ์กับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” (2) เพื่อศึกษาจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” (3) เพื่อศึกษาจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” ในแง่มิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดอง ผลการวิจัยมีข้อสรุปคือ (1) กระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีที่สัมพันธ์กับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” พบว่ากระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” นั้น มีแง่มุมของการปลุกกระตมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองสูง เป็นผลลัพธ์มาจากอิทธิพลทางความคิดของแกนนำคนเสื้อแดงเป็นสำคัญ (2) จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” พบว่าจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีมีการเชื่อมต่อทางการเมืองกับ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างใกล้ชิด ในแง่การเคลื่อนไหวทางการเมืองจะมีความปรารถนาเชิงนโยบายประชานิยมของ “ระบอบ-ทักษิณ” โดยมีเหตุผลและความคิดทางการเมืองที่ก่อตัวและผลิตสร้างเป็นจักรกลความปรารถนาขึ้นมาเพื่ออำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” (3) จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” ในแง่มิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดอง พบว่าการเชื่อมต่อทางการเมืองในจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” นำไปสู่การขยายภาพมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและไม่สามารถหาข้อยุติลงตัวได้จริงในการสร้างความปรองดอง ตัวอย่างเช่น การผลิตสร้างความคิดเกี่ยวกับระบอบอำมาตย์-ไพร่, กระบวนการยุติธรรมแบบสองมาตรฐาน, การเรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรม, การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สร้างความรุนแรง และการตั้งหมู่บ้านเสื้อแดง-แดงทั้งแผ่นดิน ฯลฯ

คำสำคัญ: การเชื่อมต่อ/ จักรกลความปรารถนา/ ระบอบ-ทักษิณ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ปี 2560 เรื่อง จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดง: การเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” (The Desiring Machine of Red Shirt Groups: The Assemblage of Political Meanings with the case of “Thaksin-Regime”) สนับสนุนทุนวิจัยประเภทบัณฑิตระดับปริญญาเอกโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2557 (งานวิจัยนี้ได้รับการประเมินจากกรรมการสอบให้ได้ Excellent)

** นักศึกษาปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาระบบบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

The Desiring Machine of Red Shirt Groups: The Assemblage of Political Meanings with the case of “Thaksin-Regime”

Sinchai Sukrasebya^{*}

(Received Date : April 1, 2018, Revised Date : April 21, 2018, Accepted Date : April 23, 2018)

Abstract

This study has three purposes: (1) to study the political perception of the Red Shirts in Chanthaburi province in relation to the case of "Thaksin-Regime" (2) to study the desire of the red shirts in Chanthaburi province with political connections to "Thaksin-Regime" "Thaksin" (3) to study the desire of the Red Shirts and "Thaksin-Regime" in terms of the dimension of political conflict and reconciliation. The results of this research are as follows: (1) The political perception of the red shirts in Chanthaburi province with "Thaksin-Regime" found that the process of political recognition of the Red Shirts in Chanthaburi province and "Thaksin-Regime" are a facet of political sedition. (2) The desire of the Red Shirts in Chanthaburi province to connect with the political in "Thaksin-Regime" found that the desire of the Red Shirts in Chanthaburi province was connected with politics in "Thaksin-Regime" closely in terms of political movement will have a desire for a populist policy. "Thaksin-Regime" is based on rational and political ideas that form and produce as a mechanism for the power and benefit of the Red Shirts and "Thaksin-Regime" (3) The red-shirted regime's desire of "Thaksin-Regime" in terms of the dimension of political conflict and reconciliation. Finding a political connection in the Red Machine's desire for red shirts. "Thaksin-Regime" has led to the extension of the dimension of political conflict and the inability to find a real settlement in reconciliation. For example, the creation of a think-tank, the two- The call for amnesty, the violent political movement. And red-shirt village red land, etc.

Keywords: Assemblage/ Desiring Machine/ Thaksin-Regime

^{*} Doctoral of Philosophy (Good Governance Development), Chandrasakulrajavidyalaya University

บทนำ

ความโยงโยยที่ซ่อนเร้นของปัญหาทางสังคมการเมืองไทยที่ผ่านมามาตลอดระยะเวลากว่า 1 ทศวรรษนับตั้งแต่ปี 2544-2557 ในช่วงการก้าวเข้ามาของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และมีรอยต่อเชื่อมโยงถึงเครือข่ายและทายาทอำนาจทางการเมืองในกลุ่มตระกูลชินวัตรกับกลุ่มผลประโยชน์พวกพ้องนอมินีใกล้ชิด นำไปสู่การเกิดปรากฏการณ์และผลลัพธ์ทางการเมืองที่สำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยของไทย ในแง่ที่กลายเป็นปัญหาทางการเมืองเชิงนโยบายประชานิยม การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

และยังเกิดเส้นรอยต่อของสัมพันธภาพเชิงอำนาจแบบชั่วคราวข้ามที่เส้นไหลตัดข้ามความเป็นการเมืองไม่หยุดนิ่ง กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งรุนแรงทางสังคมการเมืองในเชิงความไม่ลงรอยกันทางสังคมอย่างร้ายลึกฝังแน่นอยู่ในกลุ่มฝักฝ่ายมวลชนที่นิยมหรือต่อต้านการดำรงอยู่ของชั่วอำนาจการเมืองแบบฉบับเฉพาะที่เรียกว่า “ระบอบทักษิณ” (เป็นรูปสัญลักษณ์เดิมของสิ่งที่ถูกนำมาศึกษาในงานนี้ ต่อไปจะใช้รูปสัญลักษณ์ใหม่ว่า “ระบอบ-ทักษิณ”) ด้วยเหตุผลที่แตกต่างหลากหลายในอำนาจของภาษาและการตีความตามความปรารถนาที่แฝงฝังอยู่ในความคิดและความหมายทางการเมือง ภาวปฏิบัติการณ์ของการเมืองเชิงอำนาจก็เห็นได้ชัดเจนจากความขัดแย้งและการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นรุนแรงในหลายเหตุการณ์การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝักฝ่ายกลุ่มเสื้อเหลือง/พธม./กปปส.กับกลุ่มเสื้อแดง/นปช.ที่ผ่านมา (www.th.wikipedia.org/พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และ www.th.wikipedia.org/แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ) จนเกิดผลลัพธ์เป็นเรื่องราวของประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทยว่าด้วยการรัฐประหาร 2 ครั้งคือวันที่ 19/9/2549 และ 22/5/2557

เมื่อเป็นเช่นกล่าวภาพปรากฏการณ์เด่นชัดในร่องรอยของปัญหาทางสังคมการเมืองไทยที่มีลักษณะต่อเนื่องและมีความสลับซับซ้อนในทางการเมืองสูง ในแง่นี้สภาพการณ์ของการเมืองไทยช่วงนี้จึงมีการไหลเวียนของปัญหาทางการเมืองและความปรารถนาที่จะเข้าใจสิ่งที่ถูกเรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” จากตัวบท (text) ของการพูดการเขียนจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มที่ถูกเรียกว่าเป็นพรรคพวกแบบพวกพ้องนิยมเดียวกับ “ระบอบ-ทักษิณ” กลับไม่ยินดีที่จะได้รับการให้ฉายา/ใส่รหัส (encoding) ที่เป็นเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ (signifying) เช่นนั้น

เพราะทราบดีว่าเป็นสิ่งที่สังคมไทยวิพากษ์วิจารณ์ไปในทางลบเป็นส่วนใหญ่และไม่ยอมรับในความเป็น “ระบอบ-ทักษิณ” ในเรื่องอะไรก็ตามที่ไม่ใช่การผลิตหรือแปรรูปความคิดทางการเมืองที่สร้างสรรค์ หรือการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในกระบวนการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศในทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม แต่หลายครั้งพวกที่ต่อต้านไม่ยอมรับคำที่ผลิตสร้างขึ้นมานำมาใช้เรียกพวกตนว่าเป็นฝ่ายเดียวกับ “ระบอบ-ทักษิณ” แบบนี้ก็ยังคงสืบทอดเจตนารมณ์บางสิ่งของคำว่า “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างต่อเนื่อง เช่นยังคงมีการกระทำต่างๆ ในลักษณะที่สร้างความแปลกแยกรุนแรงให้กับสังคมการเมืองและประชาธิปไตยไทยต่อไป

ที่สำคัญคือ มีลักษณะเป็นการแสดงออกผ่านการกระทำของภาษา (speech acts) ให้เป็นไปในอีกทิศทางหนึ่งและไปไกลมากกว่าความคิด ความรู้ ตรรกะ ความจริง และจินตนาการเดิม ที่สังคมวิชาการและสังคมการเมืองไทยจะเข้าใจจักรกลของสรรพสิ่งเหล่านั้นได้หมดจด และความจริงของการดำรงอยู่/ภววิทยา (ontology) ทางความคิดในสังคมต่อความหมายทางการเมืองต่างๆ ซึ่งได้ไหลเวียนกลับมาที่จุดเริ่มต้นใหม่ (threshold) แบบไม่จบสิ้นและอาจแตกต่างจากเดิม (difference) บางส่วนแต่ก็มีการกระทำซ้ำสิ่งเดิม (repetition) บางส่วนในฐานะของตัวจักรกลความปรารถนาของคนใน “ระบอบ-ทักษิณ” เองไม่ใช่ในฐานะจักรกลความปรารถนาของฝ่ายต่อต้าน/ไม่เอา/ล้มล้าง “ระบอบ-ทักษิณ” เท่านั้นที่เข้าไปผลิตสร้างจักรกลความปรารถนาที่จะไหลเวียนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นของ “ระบอบ-ทักษิณ” (คำศัพท์เฉพาะทางเทคนิควิทยา (technical terms) ทั้งหลายในความสำคัญของปัญหาได้มาจากการอ่านงานของ Deleuze & Guattari (1983, 1986, 1987, 1990, 1994) ซึ่งอยู่ในภาคทฤษฎี/มโนทัศน์ของบทที่ 2 ที่ใช้เป็นวิธีคิดในการศึกษานี้)

แต่กระนั้นก็ตามผลลัพธ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากรอยปริแตกแยกย้อนต่างๆ ก็เป็นสภาพการณ์ที่ไม่สามารถตัดแบ่ง-ย่อส่วนด้วยการตีความ (interpretations) ให้กลายเป็นเพียงเรื่อง “ความขัดแย้ง” และตามด้วย “ความสมานฉันท์” ได้ เพราะความหมายทางการเมืองที่มาพร้อมๆ กับการเคลื่อนไหวทางความคิดและการกระทำทางการเมืองของคนในสังคมไทยมีมิติที่ทับซ้อนกันมาก และหลากหลายประเด็นปัญหาที่อยู่ในพื้นที่ความคิด ความหมาย และการกระทำต่างๆ ในสังคมการเมืองและประชาธิปไตยไทย

นอกจากนี้ยังมีตัวแสดงทางการเมืองบางกลุ่มในพื้นที่ความจริงและจินตนาการของกลุ่มคน “เสื้อสีเหลือง” หรือ “คนเสื้อแดง” และ “หมู่บ้านเสื้อแดง” ฯลฯ ที่เกิดขึ้นใหม่ในสภาวะการณ์ต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ของเหตุการณ์การเผชิญหน้า (space of encounter) แบบต่อเนื่องกันนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงแบบไม่หยุดนิ่งและพันเกี่ยวกันและกันไปอย่างสลับซับซ้อนแต่ก็มีพลวัตสูงและตกอยู่ในภาวะหลุมดำ (black hole/dark star) ของพลังจักรกลต่างชั่วขณะกัน ในการไหลลื่นไปสู่การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองรัฐธรรมนูญ และประชาธิปไตยไทยมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และโครงเรื่อง (plot) ของ “ระบอบ-ทักษิณ” ที่จะศึกษานี้จึงไม่ใช่ “ระบอบทักษิณ” แบบที่เข้าใจและเคยคุ้นชินกันอีกต่อไป

นั่นคืองานชิ้นนี้ให้ความสนใจกับความคิดของกลุ่มคนรากหญ้าและแกนนำทางการเมือง ที่ร่วมกันถักทอความหมายทางการเมืองผ่านตัวบทการพูดการเขียนจำนวนมากในฐานะของการเป็น “กลุ่มคนเสื้อแดงหรือแนวร่วมประชาชนต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ-นปช.” เพื่อตามแกะรอยและเผยให้เห็นถึงจักรกลความปรารถนา (desiring machine) ที่สำคัญคืออะไรและอย่างไร และกลุ่มคนเสื้อแดงมีการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างไรบ้าง

การศึกษาปัญหาสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญในแง่การวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแบบเชื่อมโยงประเด็นปัญหา และต้องการตอบโจทย์ที่ช่วยให้สังคมไทยเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีลักษณะเช่นใด หรือมีความเป็นการเมืองภาคประชาชนหรือไม่อย่างไร เมื่อเป็นดังกล่าวการแกะรอยความจริงในเหตุการณ์การเผชิญหน้ากันของฝักฝ่ายที่นิยมการเมืองในแบบ “ระบอบ-ทักษิณ” ย่อมมีส่วนคลี่คลายปมปัญหาของความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองในอนาคต ซึ่งการศึกษานี้ขอใช้คำที่มีรอยขีดตรงกลางว่า “ระบอบ-ทักษิณ” เพื่อบ่งบอกถึงการพยายามทำความเข้าใจกับปัญหาทางการเมืองในอีกระบบคิดหนึ่งผ่านเรื่องราวและสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเชิงทฤษฎีหลังสมัยใหม่ของเดอเลซและกัตตารี

ในการศึกษานี้ให้ความสำคัญกับวิธีคิดแบบการสลายเส้นแบ่งคำเดิม/การลากเส้นแบ่งคำใหม่ (deterritorialization/ reterritorialization) ในสภาวะการณ์ของการกำลังจะเป็น “ระบอบ-ทักษิณ” (becoming-“Thaksin-Regime”) ไม่ใช่ในสภาพของการเป็น (being) “ระบอบทักษิณ” ที่ดูหยุดนิ่ง แต่คือ “ระบอบ-ทักษิณ” ที่ดูมีพลวัต (dynamicity) สูงเพราะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายไหลเวียนอย่างต่อเนื่องในแง่ความหมายทางการเมือง ความคิด และเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีการเชื่อมต่อ (assemblages) กันทั้งภายในตัวเองและกับสรรพสิ่งที่อยู่ภายนอกอย่างแตกต่างและหลากหลาย (multiplicities) กับ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างไม่มีจุดสิ้นสุด โดยเป็นไปแบบเข้มข้นนับทศวรรษต่อเนื่องจากปี 2544 ถึงปัจจุบันนี้ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงเริ่มต้นจากความแตกต่างของชื่อ/คำที่ปรากฏเป็นตัวหนังสือแบบมีรอยต่อด้วยขีด (-) ตรงกลางของคำว่า “ระบอบ” กับ “ทักษิณ” แต่ขีดตรงกลางนี้ก็อยู่ในฐานะของ “การเชื่อมต่อ” ด้วย เพื่อทำให้เกิดข้อสงสัยและแนวการตั้งคำถามใหม่กับจุดเริ่มต้นได้เสมอเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” คืออะไร เป็นอย่างไร และจะนำไปสู่สิ่งใดในทิศทางที่สำคัญของการเมืองไทยอย่างไร

ในขณะเดียวกันงานดุซงญิณพนธ์ที่ศึกษานี้มุ่งสนใจที่ What กับ How ที่แตกต่างไปจากการมุ่งเน้นไปที่ Why และเรื่องราวของการตีความ (Hermeneutics) เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในเหตุการณ์เฉพาะหรือผ่านแง่มุมทางประวัติศาสตร์แบบเป็นเส้นตรง และหลายเหตุผลคำอธิบายที่มีเค้าโครงเรื่องของการเชื่อมต่อระหว่าง “ระบอบ-ทักษิณ” กับสิ่งที่มุ่งเน้นวิเคราะห์ไปสู่ปัญหาเชิงสาเหตุและผลกระทบที่มาจากตัวตน (body) ของรัฐธรรมนูญถ้าไม่ใช่ฉบับ 2540 ก็เป็น 2550 ซึ่งไหลเวียนต่อเนื่องกันมาถึง 20 ปี บางทีก็ไหลย้อนกลับไปทีฉบับอื่นๆ ก่อนหน้านั้นจนถึงจุดเริ่มต้นของรัฐธรรมนูญฉบับแรก 2475 ก็มี และมักจะได้ข้อสรุปของปัญหาและแนวทางแก้ไขไปที่ตัวตนของรัฐธรรมนูญรายมาตราหรือทั้งฉบับ นั่นเป็นวิธีการศึกษาต่างๆ ที่ผ่านมาในช่วง 2540-2557 ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาความเข้าใจการมองจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงกับการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” แตกต่างกัน นั่นเอง

ดังนั้น เพื่อเข้าถึงสิ่งที่ศึกษาโดยรวมในแง่สิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” กับปัญหาของการเมืองไทยที่ก่อตัวเชื่อมต่อกันอย่างสลับซับซ้อนและมีความสำคัญต่อการศึกษา ในงานนี้จึงเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกับกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในพื้นที่เฉพาะแห่งหนึ่งคือ จังหวัดจันทบุรีว่ามีสัมพันธภาพกับสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างไร เพื่อชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของการก่อตัวเป็นจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงมีการเชื่อมต่อทางการเมืองกับ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างไร และสุดท้ายการเชื่อมต่อกันของความหมายทางการเมืองต่างๆ ที่ถูกดึงเข้ามาสร้างเป็นจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” นั้นนำไปสู่มิติของความขัดแย้งทางการเมืองอย่างไร

และในที่สุดเมื่อมีเส้นของความขัดแย้งดำรงอยู่ในความหมายทางการเมืองที่ถูกผลิตสร้างอยู่ในระบอบสัญญาที่แผ่เร้นสร้างเส้นแบ่งใหม่ขยายตัวให้กลายเป็นอำนาจของภาษาและเหนี่ยวนำให้เกิดการสถาปนา “ระบอบ-ทักษิณ” นี้อย่างไร จนระบบคิดที่เพิ่งสร้างใหม่ต่างๆ ในสังคมไทยได้วนเวียนด้นไม่หลุดจากเส้นของความขัดแย้งทางการเมืองมารวม 10 ปีมานี้ สิ่งเหล่านี้ควรจะมีแนวทางในการสร้างความปรองดองในทางการเมืองได้อย่างไร นั่นเป็นประเด็นของการวิจัยที่สำคัญที่จะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และสังเคราะห์ไปถึงตัวสาระเนื้อหาของการศึกษาโดยละเอียดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้

โดยสรุป การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับการแกะรอยความหมายทางการเมืองเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ที่กลายเป็นประเด็นปัญหาทางการเมืองในปัจจุบัน ในแง่ที่ว่า “ระบอบ-ทักษิณ” สามารถเข้าใจได้หลายความหมายหรือมีความแตกต่างและหลากหลายของความหมาย ไม่ใช่ “ระบอบทักษิณ” ที่จำกัดอยู่ที่เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือมีความหมายทางการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง ดังเห็นได้จากการหลากหลายเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายของความหมายอย่างต่อเนื่อง จากที่เน้นอยู่ในเรื่องเหตุการณ์เฉพาะที่เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปสู่เรื่องอื่นๆ ด้วย ที่สำคัญหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นเรื่องของการผลิต/สร้างความคิดขึ้นมาใหม่ ได้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองในหลายเรื่องต่อมา และความหมายของสิ่งเหล่านี้ก็สามารถสลับถักทอเกี่ยวพันและกันเป็นระบบคิดหนึ่งที่ไม่เหมือนเดิม แม้จะมีการเชื่อมต่อกลับไปจุดเริ่มต้นใหม่อีกหลายครั้งในแง่การตีความใหม่ผ่านสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบทักษิณ”

รวมถึงการวิพากษ์เกี่ยวกับการมีอยู่ของเนื้อหาของตัวบท (text) จากการพูดการเขียนที่อยู่ในจักรกลความคิดหลายสรรพสิ่งโดยเฉพาะความเป็นการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง/ นปช. ที่แสดงถึงการเลื่อนเข้าสู่การสร้างจักรกลความปรารถนาในการเชื่อมต่อกับ “ระบอบ-ทักษิณ” โดยวิธีการและกระบวนการที่ก่อให้เกิดการผลิตสร้าง ความหมายทางการเมืองที่แตกต่างหลากหลาย แต่อะไรคือการผลิตสร้างที่สร้างสรรค์สังคม-การเมืองเพื่อจะมีแรงดึงให้ออกจากกันหรือเพื่อจะดึงเข้าไปหาสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” จนทำให้ “ระบอบ-ทักษิณ” เคลื่อนย้ายไหลเวียนไปสู่การดำรงอยู่ในสังคม-การเมืองไทยแบบมีพลวัตต่อการเมืองและประชาธิปไตยไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีที่สัมพันธ์ภาพกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ”
2. เพื่อศึกษาจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ”
3. เพื่อศึกษาจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” ในแง่มิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดอง

โจทย์งานวิจัยหรือคำถามที่งานวิจัยนี้มุ่งที่จะตอบ

1. จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” มีลักษณะอย่างไร
2. จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” มีปฏิสัมพันธ์กับมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดองอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เน้นเรื่อง การวิเคราะห์และอธิบายถึงจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” มีลักษณะอย่างไร โดยอาศัยมโนทัศน์เกี่ยวกับจักรกลความปรารถนาและการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองตามวิธีคิดของเดอเลซ (Deleuze) และกัตตารี (Guattari) เป็นหลัก

ขอบเขตช่วงเวลาการศึกษาคือ ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2557

พื้นที่ทำการศึกษาคือ จังหวัดจันทบุรี

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือ แกนนำและกลุ่มคนเสื้อแดง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตช่วงเวลาศึกษาปี 2547-2557 พื้นที่ทำการศึกษาคือจังหวัดจันทบุรี กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี สำหรับวิธีการศึกษามีการเก็บข้อมูลกลุ่มคนเสื้อแดงจังหวัดจันทบุรีโดยการสัมภาษณ์ในประเด็นสำคัญและเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยอาศัยมโนทัศน์ของจักรกลความปรารถนาและการเชื่อมต่อตามวิธีคิดของเดอเลซกับกัตตารีมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษามิติทางประวัติศาสตร์การเมืองและความหมายทางการเมืองผ่านการวิเคราะห์และอธิบายจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ว่าเกิดผลลัพธ์อย่างไร

โดยจะนำกรอบความคิด ทฤษฎี และระบบคิดเกี่ยวกับจักรกลความปรารถนาและการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองมาใช้เป็นมโนทัศน์ในการวิเคราะห์แบบวิพากษ์ (critical approach) ในหัวข้อวิจัยเรื่อง จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดง: การเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” โดยสิ่งที่ศึกษานี้เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่เรียกว่า การเมืองการปกครองไทยภายใต้ “ระบอบ-ทักษิณ” และความคิดของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องของแกนนำและกลุ่มคนเสื้อแดงในช่วงปี 2547-2548 และปี 2557 ซึ่งที่ผ่านมาเป็นประเด็นปัญหาที่ท้าทายการเมือง-สังคมไทยอย่างยิ่งว่า “ระบอบ-ทักษิณ” จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานการณ์ทางการเมืองแบบใดในแต่ละสภาพการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงเวลา ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายและสลับซับซ้อนมากขึ้นในวิธีคิดและคำอธิบายที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เชื่อมต่อกับความหมายทางการเมืองของสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ”

กล่าวคือในแง่อำนาจของภาษาที่มาจากการใช้ภาษาหลายชุดเพราะอาศัยตรรกะ เหตุผล ความจริง ความรู้ ความคิด จินตนาการ ข้อมูล ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ และกรอบความคิดในการศึกษาวิเคราะห์ที่แตกต่างกันและมีบางส่วนที่หยิบบ่มผสมผสานกันเป็นเครือข่ายของความหมายชุดครอบครัวย่อยของคำที่ทับซ้อนกันอยู่ในมิติทางประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมือง รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา สื่อมวลชน สารคดีการเมืองในจอทีวีและกฎหมายมาใช้เป็นเทคโนโลยีทางความคิดเพื่อประกอบการผลิต/สร้างคำอธิบายจำนวนมากที่อยู่ในปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในเรื่องราวของการกำลังจะเกิดเป็น “ระบอบ-ทักษิณ”

แต่ภายใต้ขอบเขตทางการศึกษาของหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้นี้ มีการจัดระเบียบวิธีการศึกษาที่สนใจเน้นเรื่องจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” เป็นหลัก และการศึกษาไม่ได้ต้องการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของการให้ความหมายของคำ/ศัพท์หรือมโนทัศน์ต่างๆ ที่นำมาใช้อธิบายในแง่การวิเคราะห์ตัวคำหรือภาษาทางการเมือง และไม่ได้สนใจที่เรื่องความถี่ จำนวนความหมายเชิงปริมาณในการใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” หรือคำและชื่ออื่นๆ ที่เป็นไปในลักษณะเดียวกันของความคิดและความหมายอย่างที่ปรากฏออกมาในรูปแบบต่างๆ ในงานเขียน หรือภาษาในรูปคำสั่งทางราชการ แต่การศึกษานี้มีความสนใจต่อกรณีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นสถานการณ์ของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับ “ระบอบ-ทักษิณ” จากวิธีการตีความต่างๆ และอำนาจของภาษาซึ่งปรากฏออกมาจำนวนมากนั้น มีการเชื่อมต่อกับสิ่งที่ศึกษา คือ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างไรและการเชื่อมต่อความหมายต่างๆ กับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” จะนำไปสู่การเข้าใจภาษากับการเมืองได้อย่างไร

ผลการวิจัยมีข้อสรุปดังนี้

ประการแรก กระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีที่สัมพันธ์ภาพกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” พบว่ากระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” นั้น มีแง่มุมของการปลุกกระตมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองสูง เป็นผลลัพธ์มาจากอิทธิพลทางความคิดของแกนนำคนเสื้อแดงเป็นสำคัญ เช่น นายจตุพร พรหมพันธุ์, นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, นายวีระกานต์ มุสิกพงศ์, นางธิดา ถาวรเศรษฐ์, นพ.เหวง โตจิราการ, นายการุณ โหสกุล และนายก่อแก้ว พิกุลทอง เป็นต้น ส่วนการสื่อสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่องของแกนนำบางส่วนใหญ่กระทำการผ่านการพูดในรายการทีวี และการนำเทปการปราศรัยในที่ต่างๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดจากเวทีการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในเหตุการณ์ทางการเมืองหลากหลายเรื่องราวและช่องที่ออกอากาศ เช่น วอยซ์ทีวี ช่อง DNN, ช่อง P&P, ช่องสยาม, ช่อง 4, ช่อง Asia Update, UDD (MV_SHRE TV) รวมถึงการฟังแกนนำปราศรัยในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ผ่านระบบการสื่อสารหลายช่องทาง การติดตามรายการข่าวตามช่องต่างๆ 3, 5, 7, 9 และ Thai PBS เป็นต้น

โดยกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงได้ใช้วิธีการพูดในลักษณะของการปราศรัยเสมือนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ตลอดเวลา ผ่านเวทีกลุ่มแกนนำพบคนเสื้อแดงในแต่ละจังหวัด ที่สำคัญคือการถ่ายทอดออกทีวีหลายช่องของเครือข่ายเสื้อแดง ซึ่งมีทุนทางการเมืองหรือเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่พวกกลุ่มคนเสื้อแดงให้การสนับสนุน ในการพูดผ่านรายการต่างๆ จะมีความต่อเนื่องและพยายามสื่อสารทางการเมืองอย่างเข้มข้น โดยนำเอาสถานการณ์และเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองและบางเรื่องราวจะผสมผสานไปกับจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในเชิงนโยบายที่จะมีผลประโยชน์ที่ไปด้วยกันได้กับความปรารถนาของผู้นำและพรรคการเมืองนั้นมีอยู่ก่อน

เมื่อกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่วงเวลาหนึ่งในกระบวนการรับรู้ต่างๆ และมีทัศนคติทางการเมืองออกมาจึงมักจะสะท้อนถึงสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากรายการทีวีและเวทีปราศรัยต่างๆ เพราะกลุ่มแกนนำหลักจะมีการกำหนดทิศทาง เนื้อหา เรื่องราวที่จะพูดไว้ก่อน เหมือนการจัดทำรายการทีวีทั่วไปก็ต้องมีการกำหนดผังรายการและเนื้อหาสาระของรายการนั้น เมื่อสังเกตจากการติดตามฟังรายการทีวีช่องที่เกี่ยวกับการพูดของแกนนำคนเสื้อแดงมาตลอดระยะเวลาหลายปีก็จะเห็นได้ว่าสิ่งที่แกนนำเสื้อแดงสื่อสารทางการเมืองออกมาจะเอนเอียงไปทางการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะบรรดาแกนนำเองก็เป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยอย่างชัดเจน ดังนั้น ทัศนคติและความเชื่อของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี จึงถูกกำหนดมาจากอิทธิพลของความคิดทางการเมืองที่มาจากกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงจำนวนหนึ่งที่ออกทีวีและปราศรัยผ่านเวทีคนเสื้อแดงในสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 10 ปี นั่นเอง

การที่กลุ่มคนเสื้อแดงมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยมวลชนเป็น ขบวนการต่อสู้ทางการเมืองแบบเข้มข้นได้นั้น เป็นเพราะกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงได้ใช้วิธีการพูดใน ลักษณะของการปราศรัยเสมือนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ตลอดเวลาผ่านเวทีกลุ่มแกนนำพบ คนเสื้อแดงในแต่ละจังหวัด ที่สำคัญคือการถ่ายทอดออกทีวีหลายช่องของเครือข่ายเสื้อแดง ซึ่งมีทุน ทางการเมืองหรือเกี่ยวพันกับพรรคการเมืองที่พวกกลุ่มคนเสื้อแดงให้การสนับสนุน ในการพูดผ่าน รายการต่างๆ จะมีความต่อเนื่อง และพยายามสื่อสารทางการเมืองอย่างเข้มข้น โดยนำเอา สถานการณ์และเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมือง และบางเรื่องราวจะผสมผสานไปกับจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในเชิงนโยบายที่จะมี ผลประโยชน์ที่ไปด้วยกันได้กับความปรารถนาของผู้นำและพรรคการเมืองนั้นมีอยู่ก่อน โดยเฉพาะการ ยอมรับในเชิงนโยบายทางเศรษฐกิจสังคมของพรรคไทยรักไทย-พลังประชาชน-เพื่อไทยมาก่อนเป็น ทุนเดิมตั้งแต่แรกเริ่ม รวมถึงการที่พวกเขาชื่นชอบในตัวของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนโยบาย ของรัฐบาลที่ผ่านมาในอดีตโดยเฉพาะในช่วงที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี 5-6 ปี (2544-2549) เป็นสำคัญ หรือก็คือในความหมายย่อยๆ ที่เกี่ยวข้องกับ “ระบอบ-ทักษิณ” นั่นเอง

ประการที่สอง จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อ ทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” พบว่าจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี มีการเชื่อมต่อทางการเมืองกับ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างใกล้ชิด จะเห็นได้ว่าในมิติของการเคลื่อนไหว ทางการเมืองต่างๆ ที่ผ่านมามีเกี่ยวกับจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงนั้นมีความปรารถนา เชิงนโยบายประชานิยมของ “ระบอบ-ทักษิณ” ตลอดจนเหตุผลความคิดทางการเมืองตามที่มีถ้อย แฉลง สงครามของคำพูด ภาษาทางการเมือง ที่ก่อตัวและผลิตสร้างเป็นจักรกลความปรารถนาที่ เกิดขึ้นใหม่และแตกต่างหลากหลายของกลุ่มคนเสื้อแดงนั้น ถือเป็นเรื่องปกติของการเมืองที่จะเกิด จักรกลความปรารถนาใหม่ๆ ตลอดเวลา สิ่งนั้นแก้ปัญหได้แล้วหรือมีนโยบายที่ตอบสนอง ข้อเรียกร้องได้แล้วสักพักก็มีความปรารถนาของกลุ่มผลประโยชน์เดิมและกลุ่มใหม่เกิดขึ้นได้อีก

ดังเช่นผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ความจริงกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ที่ดำรงอยู่ในสังคม การเมืองไทยนั้นยังมีความต่อเนื่องในทางการเมือง เพราะกลุ่มคนเสื้อแดง/นปช. ทั้งในระดับแกนนำ เสื้อแดง พรรคเพื่อไทย และพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่ป็นรูปสัญลักษณ์หนึ่งเรียกว่า “ระบอบ- ทักษิณ” นั้น ยังคงมีการเชื่อมต่อทางการเมืองของจักรกลความปรารถนาร่วมกันและหลายสิ่งหลาย อย่างยังไม่บรรลุความปรารถนา โดยถูกสะท้อนออกมาจากการสื่อสารทางการเมืองหลายระดับตั้งแต่ ในทีวีช่องต่างๆ ของกลุ่มคนเสื้อแดง/เวทินปช. การปราศรัยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารทางการเมืองที่มาจากคำพูดและภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่ “ระบอบ-ทักษิณ” มีภาคปฏิบัติการทางการเมืองออกมาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องในรอบ 10 ปีมานี้ จนกระทั่งความคิดทางการเมืองต่างๆ ได้ปลูกฝังลงรากสู่การเมืองภาคประชาชน คนรากหญ้าเสื้อแดง และหมู่บ้านเสื้อแดง ที่ยังมีความต่อเนื่องในด้านการรวมตัวของมวลชนเสื้อแดงในการเคลื่อนไหว

ชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมา โดยอาศัยทีวีช่องสี่แดงในการปลุกระดมมวลชนในลักษณะที่ใช้เหตุผล คำอธิบายและตรรกะชั่วคราวตรงข้ามกับรัฐ กลุ่มมวลชน และพรรคการเมืองตรงข้าม นั่นเอง

ประการที่สาม จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนสี่แดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” ในแง่มิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดอง พบว่าการเชื่อมต่อทางการเมืองในจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนสี่แดงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” นำไปสู่การขยายภาพมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและไม่สามารถหาข้อยุติลงตัวได้จริงในการสร้างความปรองดอง เช่น การผลิตสร้างความคิดเกี่ยวกับระบอบอำมาตย์-ไพร่, กระบวนการยุติธรรมแบบสองมาตรฐาน, การเรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรมนักการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สร้างความรุนแรงในสถานที่ต่างๆ, การสร้างหมู่บ้านสี่แดงและแดงทั้งแผ่นดิน รวมถึงการคืบคลานทรัพย์สินจำนวนมากกรณีพิพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ถูกยึดทรัพย์ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ในแง่นี้ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความคิดต่างๆ ของกลุ่มคนสี่แดงในจังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับสาเหตุ เหตุผล ประเด็น และคำตอบเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความปรองดองทางการเมืองมีเหตุผลที่หลากหลายมาก แต่หลายสิ่งหลายอย่างก็มีลักษณะที่เกิดจากอิทธิพลของการสื่อสารทางการเมืองที่ได้รับรู้มาจากแกนนำคนสี่แดงค่อนข้างมาก ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ของแกนนำคนสี่แดง นักการเมือง พรรคการเมือง และพิ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือก็คือสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” นั่นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาและข้อสรุปการวิจัย 3 ประการที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีสิ่งที่นำเสนอในเชิงอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ประการที่ 1 ในกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนสี่แดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” นั้น ปรากฏว่ามีแง่มุมของการปลุกระดมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองสูงเนื่องจากอิทธิพลทางความคิดของแกนนำคนสี่แดงเป็นสำคัญ เช่น นายจตุพร พรหมพันธุ์, นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, นายวีระกานต์ มุสิกพงศ์, นางธิดา ถาวรเศรษฐ์, นพ.เหวง โตจิราการ, นายการุณ โหสกุล และนายก่อแก้ว พิกุลทอง เป็นต้น โดยแกนนำสี่แดงเหล่านี้ได้ใช้การสื่อสารทางการเมืองกระทำการผ่านารพูดในรายการทีวี และการนำเทปการปราศรัยในที่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดจากเวทีการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองในเหตุการณ์ทางการเมืองหลากหลายเรื่องราวและช่องที่ออกอากาศ รวมถึงกลุ่มคนสี่แดงได้อาศัยการฟังแกนนำปราศรัยในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ผ่านระบบการสื่อสารหลายช่องทาง การติดตามรายการข่าวตามช่องต่างๆ 3, 5, 7, 9 และ Thai PBS เป็นต้น

การที่กลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงได้ใช้วิธีการพูดในลักษณะของการปราศรัยเสมือนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ผ่านเวทีกลุ่มแกนนำพบคนเสื้อแดงในแต่ละจังหวัด รวมถึงการถ่ายทอดออกทีวีหลายช่องของเครือข่ายเสื้อแดงได้ต่อเนื่อง ก็เพราะมีทุนทางการเมืองหรือเกี่ยวพันกับพรรคการเมืองคือ พรรคไทยรักไทย-พลังประชาชน-เพื่อไทยที่พวกแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดงให้การสนับสนุนมาก่อนนั่นเอง เมื่อมีการพูดถึงความคิดทางการเมืองเชิงปลุกระดมแบบเข้มข้นผ่านรายการต่างๆ จึงค่อยๆ เกิดการรับรู้ทางการเมืองในลักษณะเก็บกดปิดกั้น โดยการนำเอาเอาสถานการณ์และเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองและบางเรื่องราว รวมถึงมีการฉีกผลสานไปกับจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงที่มีมาก่อนล่วงหน้าในเชิงนโยบายที่จะมีผลประโยชน์ที่ไปด้วยกันได้กับความปรารถนาของผู้นำและพรรคการเมืองนั้น

เมื่อผู้วิจัยได้สัมผัสข้อมูลจริงจากการที่ได้ไปสัมภาษณ์คนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองของคนเสื้อแดงนั้น มักจะได้ข้อมูลที่ค่อนข้างไปทางเหตุผลการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคนเสื้อแดงก็เป็นเพราะว่าพวกเขาชอบคุณทักษิณ ชินวัตร และชอบนโยบายของพรรคไทยรักไทย-พลังประชาชน-เพื่อไทย ที่มีส่วนสำคัญทำให้พวกเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับ 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน และการรับจำนำข้าว เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นนโยบายที่รัฐบาลในระยะก่อนหน้านี้ไม่สามารถทำให้พวกเขาวบ้านได้รับผลพวงจากนโยบายดีๆ เหล่านี้ได้อย่างเป็นรูปธรรมถึงมือคนยากจนจริงตามที่รณรงค์หาเสียงไว้

ลักษณะดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นได้ว่า เมื่อกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่วงเวลาหนึ่งในกระบวนการรับรู้ต่างๆ และมีทัศนคติทางการเมืองออกมาจึงมักจะสะท้อนถึงสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากรายการทีวีและเวทีปราศรัยต่างๆ เพราะกลุ่มแกนนำหลักจะมีการกำหนดทิศทาง เนื้อหา เรื่องราวที่จะพูดไว้ก่อน เหมือนการจัดทำรายการทีวีทั่วไปก็ต้องมีการกำหนดผังรายการและเนื้อหาสาระของรายการนั้น ตลอดระยะเวลาหลายปีก็เห็นได้ว่าสิ่งที่แกนนำเสื้อแดงสะท้อนถึงความคิดทางการเมืองออกมาก็จะเอนเอียงไปทางการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะบรรดาแกนนำเองก็เป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทยอย่างชัดเจน ดังนั้น ทัศนคติและความเชื่อของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี จึงถูกกำหนดมาจากอิทธิพลของความคิดทางการเมืองที่มาจากกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงจำนวนหนึ่งที่ออกทีวีและปราศรัยผ่านเวทีคนเสื้อแดงในสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 10 ปีนั่นเอง

พิจารณาในแง่กระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ที่มีแง่มุมของการถูกปลุกระดมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองสูง (politicize) หากรัฐมีมาตรการทางกฎหมายและนโยบายต่างๆ เพื่อการสกัดกั้นอิทธิพลของแกนนำคนเสื้อแดงและควบคุมยับยั้งการเผยแพร่ข่าวสารที่มีลักษณะปลุกระดมทางการเมืองได้ จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวไม่เกิดขึ้นแบบขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้

กฎหมายอย่างเคร่งครัดไม่ให้แกนนำกลุ่มคนเสื้อแดงแสดงออกทางการเมืองหรือกระทำการผ่านการพูดในรายการทีวี และการนำเทปการปราศรัยในที่ต่างๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดจากเวทีการชุมนุม เคลื่อนไหวทางการเมืองในเหตุการณ์ทางการเมืองหลากหลายเรื่องราวและผ่านช่องทีวีที่ออกอากาศในเครือข่ายเสื้อแดงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อทำให้ปัญหาทางการเมืองเบาบางลงและคลี่คลายลดทอนความขัดแย้งที่ก่อปัญหาเป็นความรุนแรงทางการเมืองได้ในที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า การสร้างความคิดทางการเมืองผ่านลักษณะ ขั้นตอน วิธีการ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนทางการเมืองอย่างมีระบบระเบียบชุดหนึ่งเพื่อการปลูกฝังกล่อมกล่อมทางการเมืองอย่างตั้งใจของแกนนำคนเสื้อแดง ร่วมกับองค์ประกอบของ “ระบอบ-ทักษิณ” เพื่อถ่ายทอดความคิด ความเชื่อทางการเมืองให้คนในสังคมรับรู้เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดากลุ่มคนที่ถูกอ้าวยินยอมตนเองเป็นคนเสื้อแดง เช่น ในกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี จะถูกถ่ายทอดปลุกเร้าทางการเมืองเพื่ออ้างทางการเมืองว่ารักษาประชาธิปไตย และใช้เป็นเครื่องมือของพรรคการเมืองที่จะอ้างความเป็นเสียงข้างมากในระบบการเมืองอย่างต่อเนื่อง ทั้งๆ ที่บทบาททางการเมืองของผู้นำรัฐบาลไม่มีความชอบธรรม ขาดความรับผิดชอบทางการเมือง ไม่มีหลักธรรมาภิบาลทางการเมืองหลายประการ

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นตัวบทของการพูด การเขียน บทเพลงที่ใช้ขับกล่อมให้กับกลุ่มคนเสื้อแดง เชื่อ แม้จะมีลักษณะของความเป็นสุนทรียศาสตร์ทางการเมืองตามความคิดของรื่องซีแอร์ที่ปรากฏในงานของไฮยัตน์ เจริญสินโอฬาร เรื่องสุนทรียศาสตร์ของการรับรู้ทางการเมืองอยู่ด้วย เพราะมีแสง สี เสียง บทเพลง กลอน และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ดินตบ แตร เสื้อสีแดง และตัวหนังสือบนเสื้อจำนวนมาก ฯลฯ เพื่อสร้างความหมายทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ใหม่ๆ ขึ้นมาต่อสู้และเพื่อสร้างการรับรู้ทางการเมืองให้กลุ่มคนเสื้อเหลืองก็มีลักษณะเดียวกับกลุ่มคนเสื้อแดงในการศึกษานี้ด้วย แต่การให้เหตุผลบางประการว่ากลุ่มคนเสื้อเหลืองมีการรับรู้ทางการเมืองแบบปิดกั้นคือ มีลักษณะของการรับรู้ทางการเมืองด้านที่กลุ่มคนเสื้อเหลืองต้องการรับรู้และปฏิเสธการรับรู้ทางการเมืองของอีกฝ่ายตรงข้าม ในการศึกษากระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงนี้ก็มีข้อมูลในเชิงที่กลุ่มคนเสื้อแดงมีการรับรู้ทางการเมืองแบบปิดกั้นและมุ่งโจมตีกล่าวหาและเห็นต่างจากกลุ่มคนเสื้อเหลืองเช่นเดียวกัน

ในแง่หนึ่งที่สำคัญก็คือ การสร้างการรับรู้ทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในระดับผิวหน้า (surface) ของเส้นการต่อสู้ (lines of fight) ที่กลายเป็นผลลัพธ์สำคัญต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและความคิดทางการเมือง และร่วมถักทอไปกับเส้นของการหลีกเลี่ยงเป็นอื่น (lines of flight) ด้วยจักรกลความปรารถนาใหม่ตามแบบที่เดอเลซกับกัตตารีให้ความสำคัญ แม้จะเป็นความจริงที่ไม่ต้องตีความไปไกลและควรได้รับการตอบสนองความปรารถนาในหลายเรื่องราวในทางการเมืองและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย แต่บางสิ่งที่สะท้อนความคิดทางการเมืองออกมาจำนวนมากกลับเป็นความไม่ต้องการความปรองดองที่แท้จริง โดยเห็นได้จากตัวบทของสิ่งที่สื่อออกมาผ่านกลุ่ม

คนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี และในจังหวัดอื่นๆ รวมถึงในเวทีการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง นั่นเอง

เมื่อเป็นเช่นกล่าว กรอบความคิดที่สำคัญในการวิจัยนี้ก็คือ การเน้นวิเคราะห์ให้เห็นภาพความโยงใยกันของจักรกลความปรารถนาทางการเมืองที่มาจากกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดง ที่พยายามขยายความเป็นการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในฐานะการเมืองภาคประชาชนให้กลายเป็นเพียงเรื่องราวการต่อสู้เพื่อสนับสนุนอำนาจและผลประโยชน์ของพรรคการเมืองที่แกนนำได้ประโยชน์มากกว่าที่จะสร้างการเมืองเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมหรือเสมอภาคในทางเศรษฐกิจและการเมืองให้กับคนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างแท้จริง โดยปรากฏการณ์ของกลุ่มคนเสื้อแดงที่กำลังเคลื่อนไหวความคิดทางการเมืองหลากหลายประเด็นอย่างต่อเนื่อง ผ่านการสื่อสารทางการเมืองบนจอทีวีช่องแดงเป็นสำคัญนั้น จึงมีลักษณะเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์ทางการเมืองให้กับแกนนำและพรรคการเมืองหรือก็คือ “ระบอบ-ทักษิณ” มากกว่า โดยไม่สนใจความเดือดร้อนหรือปัญหาของคนยากจนแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีก็มีลักษณะคล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ที่คนส่วนใหญ่นิยมพรรคประชาธิปัตย์และมีกลุ่มคนเสื้อแดงและหมู่บ้านเสื้อแดงน้อยกว่าภาคอื่นๆ จึงมีความแตกต่างจากในพื้นที่หลายจังหวัดของภาคอื่นๆ กล่าวคือ กลุ่มคนเสื้อแดง และหมู่บ้านเสื้อแดงในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลางเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีกลุ่มคนเสื้อแดงมากและมีการรับรู้ทางการเมืองแบบเข้มข้นสูง แต่สำหรับจังหวัดจันทบุรีพอกล่าวสรุปได้ว่ายังมีความเข้มข้นในการรับรู้เรื่องราวทางการเมืองและการตั้งหมู่บ้านเสื้อแดงน้อยกว่า

จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มคนเสื้อแดงมากกว่า 30 คนในหลายอำเภอ ของจังหวัดจันทบุรีเท่าที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คนเสื้อแดงในแง่แนวความคิดเห็นต่างๆ พอที่จะแยกแยะเป็นประเด็นได้ดังนี้ เช่น สาเหตุของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มคนเสื้อแดงก็มีเหตุผลหลักคือ ความชื่นชอบในความสามารถของผู้นำทางการเมืองหรือนายกรัฐมนตรีในอดีต และผลลัพธ์จากการกำหนดนโยบายของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งนโยบายต่างๆ ที่ออกมานั้น ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค หรือที่เรียกว่า บัตรทอง นั้นเอง และอีกทั้งพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เองยังพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอีกด้วย ซึ่งกลุ่มคนเสื้อแดงที่ได้ไปสัมภาษณ์มานั้น ไม่ได้สนใจ ใส่ใจ ในความผิด ความเลวร้ายของตัวพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร เลยแม้แต่น้อย ซึ่งพวกคนเสื้อแดงปักใจเชื่อว่าคุณเป็นคนดี คนเก่ง สามารถปลดหนี้ให้กับประเทศได้ ท่านทำความดีให้ประเทศชาติมากกว่าการทำเรื่องไม่ดี

ในการสำรวจเหตุการณ์เกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับพรรคการเมืองของพรรคประชาชนคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี จากการสำรวจและถามว่าทำไมถึงเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสมาชิกคนเสื้อแดง บางคนก็บอกว่าชอบทักษิณกับยิ่งลักษณ์ และที่ชอบทักษิณเพราะชอบโครงการและนโยบายของเขาเป็นส่วนใหญ่ ชอบยิ่งลักษณ์เพราะเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งและอดทนจากเสียงการต่อว่าของผู้คนมากมายก็ยังรับฟังปัญหาได้ บางคนก็บอกว่าอยู่เสื้อแดงเพราะเพื่อนชักชวนให้เข้าร่วม บางคนก็บอกว่าญาติอยู่

สื่อแดง และการรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มสมาชิกคนเสื้อแดงได้รับรู้ข่าวสารจากการดูโทรทัศน์และรับรู้ข่าวสารจากการชุมนุม และบางครั้งก็ถามความเคลื่อนไหวจากกลุ่มเพื่อนที่ไปชุมนุมมาถ้าเขาไม่ได้ไปด้วยตัวเอง ส่วนใหญ่แกนนำคนเสื้อแดงที่เขารู้จักเด่นๆ คือ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กับ นายจตุพร พรหมพันธุ์ หัวหน้าแกนนำ เป็นส่วนมากที่รู้จัก จากเรื่องของการปรองดองบางส่วนบอกว่าปรองดองได้แต่อาจจะช้า ถ้าแกนนำกลุ่มต่างๆ และพรรคการเมืองคู่ขัดแย้งทุกคนทุกคู่ยังทะเลาะกันอยู่ก็จะทำให้สงบปรองดองและมีความมั่นคงได้ยากยิ่งขึ้น

ในแง่สิ่งที่พวกแกนนำกับกลุ่มคนเสื้อแดงใช้เป็นช่องทางสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างการรับรู้เชิงความรู้ ความคิดทางการเมืองในด้านต่างๆ เช่น เหตุการณ์บ้านเมืองที่ผ่านมา ปัญหาทางการเมือง รัฐบาล และความขัดแย้ง ความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ก็เห็นได้ชัดเจนว่า มีหลายช่องด้วยกัน แต่ที่เป็นช่องหลักคือ ช่อง Asia Update ที่เป็นช่องของคนเสื้อแดงโดยเฉพาะและก็มีช่อง Voice TV จึงทำให้คนเหล่านี้ได้รับสื่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดด้านต่างๆ และบางคนที่ได้ดูสื่อช่องของคนเสื้อแดงและได้เสพติดฟังดูทีวีในระยะเวลาที่นานเข้าจนทำให้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิตามจักรกลความปรารถนาที่ตนเองและกลุ่มคนเสื้อแดงคิดว่าถูกต้อง

นั่นหมายความว่า การกล่อมเกลາทางการเมือง หรือ การเรียนรู้ทางการเมือง หรือสังคม ปรักติทางการเมือง (Political Socialization) นั้น ในด้านหนึ่งก็เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความพร้อมของบุคคลสำหรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ในแบบที่พึงปรารถนาของรัฐ แต่ในทางกลับกันก็มีการผลิตซ้ำของความคิดทางการเมืองเพื่อการรับรู้เฉพาะในบางเรื่องราวที่แกนนำคนเสื้อแดงเลือกนำมาใช้เป็นเหตุผลคำอธิบายให้กับฝูงชนได้สร้างความแตกแยก ปั่นป่วน สับสน วุ่นวาย และต่อต้านอำนาจรัฐก็กลายเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของรัฐ เพราะมีลักษณะของกระบวนการให้การศึกษาทางการเมือง (Political Education) และเป็นกระบวนการสร้างค่านิยมและความโน้มเอียงเชิงบิดเบี่ยงทางการเมือง

กล่าวคือ การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบบการเมือง โดยเป็นกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือการกล่อมเกลาทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างในระบบการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ถ้าหากมีการใส่ความคิดทางการเมืองที่ไปด้วยกันไม่ได้กับหลักการและกระบวนการตามระบอบประชาธิปไตยก็ย่อมนำไปสู่ความเสี่ยงภัยในระบบการเมืองเอง เพราะอาจกลายเป็นเงื่อนไขในการทำรัฐประหารของสถาบันทหาร หรือการต่อสู้กันทางการเมืองที่รุนแรงไม่รู้จบ นั่นเอง

นอกจากนี้ก็มีส่วนที่จะช่วยรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมเอาไว้ หรือนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม หรือก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ขึ้นมาก็ได้ จึงจัดเป็นหน้าที่หนึ่งในระบบการเมืองตามตัวแบบการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง-หน้าที่

(Structural-Functional Approach) โดยเป็นหน้าที่นำเข้าสู่ระบบการเมือง หรือ Input Functions ซึ่งทำหน้าที่บำรุงรักษาระบบให้คงอยู่ได้ต่อเนื่อง ตามตัวแบบนี้ในแต่ละระบบการเมืองจะมีการสืบทอดวัฒนธรรมและโครงสร้างของระบบการเมืองอยู่ตลอดเวลา และการสืบทอดดังกล่าวนี้เป็นไปได้ด้วยกระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมือง นั่นเอง

สำหรับการกล่อมเกลากฎทางการเมืองนั้น เป็นวิธีการที่สังคมมีการส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมืองอันได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ปทัสถาน และค่านิยม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ สมาชิกใหม่ของระบบการเมืองซึ่งได้แก่เด็กๆ ก็จะต้องแสวงหารูปแบบความโน้มเอียงในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา และย่อมจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการเมืองมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามความโน้มเอียงของความรู้สึกนึกคิดและจำนวนคนที่เคลื่อนไหวในสังคมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ในการเคลื่อนไหวต่อสู้และขัดแย้งกันในระดับไหนอย่างไรภายในสังคมการเมืองนั้น

ดังนั้น กระบวนการการกล่อมเกลากฎทางการเมือง จึงหมายถึง กระบวนการที่สังคมส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ปทัสถาน และค่านิยม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดของลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในสิ่งเหล่านี้ อาจทำให้สมาชิกใหม่ของระบบการเมืองซึ่งได้แก่ เด็กๆ ก็จะต้องแสวงหารูปแบบความโน้มเอียงในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา และย่อมจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการเมืองนั้นหมายความว่าผลลัพธ์ของกระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมืองนี้เอง จะเป็นกระบวนการที่ช่วยรักษาระบบการเมืองให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

ในกระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมืองทั่วไปนั้น บุคคลจะเรียนรู้ทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ต่างก็มีผลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลด้วย ซึ่งความโน้มเอียงทางการเมือง (political orientation) ต่างๆ อันได้แก่ ความรู้ (knowledge หรือ cognition) ความเชื่อ (beliefs) ทักษะคติ และความรู้สึก (attitudes and feeling) และค่านิยม (values) ที่เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ในระบบการเมือง ในกระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมืองนี้อาจเป็นการผดุงรักษาและส่งทอด (maintain and transmit) หรือการแปลงรูป (transform) หรือการสร้าง (create) ความโน้มเอียงทางการเมืองเหล่านั้นก็ได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมืองที่ยกมากล่าวข้างต้นมีข้อสรุปตรงกันแบบมีคำอธิบายในส่วนสำคัญร่วมกันหลายประการ จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการกล่อมเกลากฎทางการเมือง คือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ทักษะคติ หรือความรู้ และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับด้านการเมืองจากคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่งก็คือ เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่เรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมืองโดยผ่านตัวการ (agents) ปฏิบัติการต่างๆ ของคนในสังคม นั่นเอง

ประการที่ 2 พิจารณาในแง่จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” จะเห็นได้ว่าจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีมีการเชื่อมต่อทางการเมืองกับ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างใกล้ชิด ส่วนพื้นที่ความจริงกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ที่ดำรงอยู่ในสังคมการเมืองไทยนั้นยังมีความต่อเนื่องในทางการเมือง ทั้งนี้เพราะกลุ่มคนเสื้อแดง/นปช. ทั้งในระดับแกนนำเสื้อแดง พรรคเพื่อไทย และพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่ป็นรูปสัญลักษณ์หนึ่งเรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” นั้น ยังคงมีการเชื่อมต่อทางการเมืองของจักรกลความปรารถนาร่วมกันและหลายสิ่งหลายอย่างยังไม่บรรลุนิติภาวะปรารถนา โดยถูกสะท้อนออกมาจากการสื่อสารทางการเมืองหลายระดับตั้งแต่ในทีวีช่องต่างๆ ของกลุ่มคนเสื้อแดง/เวทีนปช. การปราศรัยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารทางการเมืองที่มาจากคำพูดและภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่ “ระบอบ-ทักษิณ” มีภาคปฏิบัติการทางการเมืองออกมาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องในรอบ 10 ปีมานี้ จนกระทั่งความคิดทางการเมืองต่างๆ ได้ปลุกฝังลงรากสู่การเมืองภาคประชาชน คนรากหญ้าเสื้อแดง และหมู่บ้านเสื้อแดง

ดังนั้นผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ความจริงของการมีจักรกลความปรารถนาที่เกิดจากการเชื่อมต่อทางการเมืองระหว่างกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ที่ดำรงอยู่ในสังคมการเมืองไทยนั้นยังมีความต่อเนื่องในทางการเมืองและสะท้อนให้เห็นได้ว่าในกรณีจังหวัดอื่นๆ ทุกภูมิภาคของประเทศไทยก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน เพราะกลุ่มคนเสื้อแดง/นปช. ทั้งในระดับแกนนำเสื้อแดง พรรคเพื่อไทย และพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” นั้นยังมีการเชื่อมต่อทางการเมืองของจักรกลปรารถนาร่วมกันและหลายสิ่งหลายอย่างยังไม่บรรลุนิติภาวะปรารถนา โดยถูกสะท้อนออกมาจากการสื่อสารทางการเมืองหลายระดับตั้งแต่ในทีวีช่องต่างๆ ของกลุ่มคนเสื้อแดง/เวที นปช. การปราศรัยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารทางการเมืองที่มาจากคำพูดและภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสิ่งที่ “ระบอบ-ทักษิณ” มีภาคปฏิบัติการทางการเมืองออกมาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องในรอบ 10 ปีมานี้ จนกระทั่งความคิดทางการเมืองต่างๆ ได้ปลุกฝังลงรากสู่การเมืองภาคประชาชน คนรากหญ้าเสื้อแดง และหมู่บ้านเสื้อแดง ที่ยังมีความต่อเนื่องในด้านการรวมตัวของมวลชนเสื้อแดงในการเคลื่อนไหวชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมา

จะเห็นได้ว่า ในมิติของการเคลื่อนไหวทางการเมืองดังกล่าว เกี่ยวพันกับจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจักรกลความปรารถนาของ “ระบอบ-ทักษิณ” อย่างแยกไม่ออก ตลอดจนเหตุผลความคิดทางการเมืองตามที่มีถ้อยแถลง สงครามของคำพูด ภาษาทางการเมือง ในความปรารถนาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากและหลากหลายประเด็นของกลุ่มคนเสื้อแดงนั้น เป็นสิ่งที่ยากจะเปลี่ยนแปลงง่ายๆ และสิ้นสลายลงอย่างฉับพลันด้วยเหตุผลของการรัฐประหาร นโยบายช่วงสั้นๆ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หรือสิ่งที่กลุ่ม กปปส.

หรือ พธม. และคนในสังคมพยายามกล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองที่เป็นผลสืบเนื่องจากการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และ “ระบอบ-ทักษิณ” กระทำ เพราะคะแนนเสียงและความคิดทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงยังสะท้อนถึงความปรารถนาจะให้ทักษิณกลับมาเป็นผู้นำเพื่อปกครองประเทศอีกครั้ง หรือมีการนิรโทษกรรมทางการเมือง คดีความผิดหลายคดี รวมถึงการคืนทรัพย์สินเพิ่มเติมให้กับตระกูลชินวัตร เพราะนั่นคือรากเหง้าของความขัดแย้งที่ภาคประชาสังคมส่วนอื่นๆ ไม่ยอมรับมาตั้งแต่แรกในผลพวงของการกระทำผิดทางกฎหมาย และเป็นเรื่องของความรับผิดชอบทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาลทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ในสภาวะการณ์ของการเชื่อมต่อจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงพื้นที่ความจริงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” ในกรณีศึกษานี้ได้สะท้อนให้เห็นความจริงเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของคนในสังคมไทย ในมิติของความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงและหมู่บ้านเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี กับความเกี่ยวพันกับความหมายทางการเมืองที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ตามความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองในเชิงการแสดงออกว่ารัก ปกป้อง สนับสนุน ทักษิณ ชินวัตร ตระกูลชินวัตร และนโยบายประชานิยมของเขอย่างฝังราก โดยมีพรรคไทยรักไทย-พลังประชาชน-เพื่อไทย และแกนนำมวลชนคนเสื้อแดงเป็นจักรกลสำคัญในการสร้างอำนาจทางการเมืองผ่านระบบเลือกตั้งและการอ้างอิงเสียงข้างมากในระบบรัฐสภา เพื่อให้กลายเป็นระบบผูกขาดอำนาจและความหมายของคำว่าประชาธิปไตย โดยพยายามใช้อำนาจและรักษาอำนาจในทางการเมืองผสมเข้ากับวิธีการสื่อสารทางการเมืองแบบต่อเนื่องให้ตัวตนของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นตัวสินค้าหลักและอยู่ในฐานะสัญลักษณ์ของคำว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ไปแล้วจนกลายเป็นสินค้าแบรนด์เนมทางการเมืองของพรรคการเมืองไทย

ดังนั้น “ระบอบ-ทักษิณ” หรือก็คือ รูปสัญลักษณ์ (signifier) หนึ่งที่มี 2 ด้านของความหมาย (signified) ที่สำคัญ ในด้านหนึ่งคือ ความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองในเชิงการรัก ปกป้อง สนับสนุน ทักษิณ ชินวัตร ตระกูลชินวัตร และนโยบายประชานิยมของเขอย่างฝังราก โดยมีพรรคไทยรักไทย-พลังประชาชน-เพื่อไทย และแกนนำมวลชนคนเสื้อแดงเป็นจักรกลสำคัญในการสร้างอำนาจทางการเมืองผ่านระบบเลือกตั้งและการอ้างอิงเสียงข้างมากในระบบรัฐสภาเพื่อให้กลายเป็นระบบผูกขาดอำนาจและความหมายของคำว่าประชาธิปไตย และพยายามใช้อำนาจ รักษาอำนาจทางการเมืองแบบผสมเข้ากับวิธีการสื่อสารทางการเมืองแบบต่อเนื่องให้ตัวตนของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นตัวสินค้าหลักและอยู่ในฐานะสัญลักษณ์ของคำว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ไปแล้วจนกลายเป็นสินค้าแบรนด์เนมทางการเมือง (political brand name) ของพรรคการเมืองไทย แต่ในอีกด้านหนึ่งคือ ความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองในการไม่เอา ปฏิเสธ ล้มล้าง ถอนรากถอนโคนอำนาจของ “ระบอบ-ทักษิณ” หรือก็คือการต่อต้านสินค้าแบรนด์เนมทางการเมืองแบบหนึ่ง นั่นคือการไม่เอาสินค้าที่มีแบรนด์เนม

เกี่ยวข้องกับความหมายแรกของ “ระบอบ-ทักษิณ” ด้วยในสิ่งที่เรียกว่า No Logo ตามความคิดของ นาโอมิ ไคลน์ (Naomi Klein, 2000)

สำหรับ แนวคิดเกี่ยวกับจักรกลความปรารถนา (the desiring machine) และการเชื่อมต่อ (the assemblages) ตามความคิดของเดอเลซกับกัตตารี เมื่อนำมาใช้เป็นระบบคิดหรือโมโนทัศน์ เพื่อการศึกษานี้ ทำให้มองเห็นร่องรอยการผลิตสร้างความคิดทางการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 1 ทศวรรษที่ผ่านมาของกลุ่มคนเสื้อแดงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การที่เดอเลซกับกัตตารีไม่ได้ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นใดมากกว่ากันของการมีความปรารถนา แต่จุดเริ่มต้นทุกที่ทุกแห่งมีฐานะเท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ช่วยชูความเท่าเทียมกันของกลุ่มต่างๆ ในสังคมการเมือง

แต่ในบางครั้งบางสถานการณ์ของการกำลังจะเกิดจะเป็นของจักรกลความปรารถนานั้น ในบางสังคมการเมืองไม่ได้มีสภาพการณ์ที่ประชาชนมีความเข้าใจหลักการของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง หรือกระบวนการของการพัฒนาประชาธิปไตยยังอยู่ในระดับพัฒนาน้อย จักรกลความปรารถนาอาจมีลักษณะบิดเบี้ยวไม่ได้มาจากความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองที่สอดคล้องกับลัทธิความเชื่ออุดมการณ์พื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงการมีจักรกลความปรารถนาที่เอนเอียงไปทางการเมืองปกป้องอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มเฉพาะมากเกินไป ก็อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยของจักรกลความปรารถนานั้นจะถูกปฏิเสธจากรัฐและสังคมด้วยดังเช่นที่กำลังเกิดขึ้นในกรณีจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงที่กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งไม่ลงรอยกันในสังคมการเมืองไทย

แม้ว่าจักรกลความปรารถนา (the desiring machine) เป็นการก่อตัวของความต้องการใหม่หรือเส้นแบ่งใหม่ที่แสดงถึงการกำลังจะเกิดจะเป็นของสิ่งใหม่ที่มีพลังอำนาจในทางการเมือง เสมือนพลังของจักรกลแต่เป็นจักรกลทางความคิดไม่ใช่กลไกที่อยู่ในเครื่องจักร ในอีกแง่หนึ่งก็คือ ผลลัพธ์จากการเชื่อมต่อในทิศทางของความหลากหลายและนำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “จักรกลของความปรารถนา” (the desiring machine) และกลายเป็นผลแห่งความต้องการที่จะมีการเชื่อมต่อตลอดเวลา ทำให้เกิดการผลิตความแตกต่างแบบไม่ใช่การกระทำซ้ำ ในการเชื่อมต่อของความหลากหลายแบบต่างๆ ไม่ใช่การลดทอนสู่ตรรกะชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวได้ “เวลา” ของการเชื่อมต่อของความหลากหลายคือการปรากฏหรือการเผยตัวในระดับผิว (surface) ของสถานะของการเชื่อมต่อ

ส่วน “สถานที่” ของการเชื่อมต่อก็คือ รูปสัญลักษณ์ที่เป็น “ระบอบ-ทักษิณ” ซึ่งในการศึกษานี้ อาจเรียกอีกแบบว่าพื้นที่ของความเป็น “ระบอบ-ทักษิณ” จะเห็นได้ว่ามีลักษณะความตึงเครียดและการบีบรัดที่เข้มข้นอันเป็นผลมาจากพลังของความหลากหลายแบบต่างๆ ที่มาเชื่อมต่อกัน การเชื่อมต่อจึงเป็นเรื่องของการกระทำ โดยจักรกลความปรารถนาของการเมืองแบบใดแบบหนึ่งย่อมมีอำนาจในตัวเองที่จะผลิตสร้างความแตกต่างในความหลากหลายด้วย นั่นคือความหลากหลายทุกชนิดจะเติบโตมาจากตรงกลางหรือพื้นที่ที่อยู่ระหว่างคล้ายต้นหญ้าหรือไรโซมที่งอกหรือเติบโตจากตรงกลาง หากจะเข้าใจความหลากหลายก็ต้องแกะรอยเส้นต่างๆ ที่มาประกอบกันเป็น

สิ่งนั้นโดยคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละเส้นพร้อมด้วยการประกอบารักทอของเส้นเหล่านี้เองที่นำไปสู่สิ่งที่เดอเลซกับกัตตารีเรียกว่า “การกำลังจะเกิด/การกำลังจะเป็น” (becoming) การเชื่อมต่อจึงเป็นเรื่องของการผลิต/สร้างเพราะสามารถนำไปสู่สิ่งใหม่เสมออันเป็นผลมาจากการเชื่อมต่อของความปรารถนา (the machine assemblages of desire) นั่นเอง

โดยสรุป ในแง่การเชื่อมต่อตามแนวคิดดังกล่าวที่มีลักษณะต่อต้านความคิดในแบบที่ช่วยเปิดให้พูดถึงความหลากหลาย การเผยตัว การสลายศูนย์กลาง และการเคลื่อนไหวของชีวิตสังคมที่ถูกจัดระเบียบไว้ก่อนหน้านี้ การเชื่อมต่อเป็นทิศทางของความหลากหลายที่ก่อให้เกิดผลแห่งความต้องการที่จะมีการเชื่อมต่อตลอดเวลา ไม่ว่าสังคมจะยอมรับหรือปฏิเสธกลุ่มคนเสื้อแดงที่มีจักรกลความปรารถนาของการเชื่อมต่อกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” ก็ตาม แต่ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่มาพร้อมกับความหมายดังกล่าวก็นำไปสู่การเผชิญหน้า-ปะทะ-ขัดแย้ง-ต่อสู้กันทางการเมืองอย่างดุเดือดถึงเลือดถึงเนื้อจนทำให้การเมืองไทยตกอยู่ในภาวะหลุมดำมานับทศวรรษ และกลายเป็นเงื่อนไขในการเกิดรัฐประหารมา 2 ครั้งแล้ว (19/9/2549 และ 22/5/2557)

และชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า “ระบอบ-ทักษิณ” คือระบอบการปกครองที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองของทักษิณ ชินวัตร กับตระกูลชินวัตร และกลุ่มพวกพ้องที่มีสัมพันธภาพเชิงอำนาจและผลประโยชน์เกี่ยวพันกันในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจทางการเมือง ดังเห็นได้จากมรดกในการแต่งตั้งข้าราชการและคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสำคัญภายใต้อำนาจของทักษิณ ชินวัตร และตระกูลชินวัตร จะอาศัยความเป็นพวกพ้องที่ผูกพันกันด้วยผลประโยชน์แอบแฝงและเอื้อให้เกิดการตอบแทนผลประโยชน์ต่อกันอย่างต่อเนื่องในรัฐบาลหลายชุดที่ผ่านมา ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจากสังคมไทยว่า ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจนิยมของ “ระบอบ-ทักษิณ”

ประการที่ 3 พิจารณาในแง่กลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” กับมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดองนั้น หากการเชื่อมต่อทางการเมืองในจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” นำไปสู่การขยายภาพมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและไม่สามารถหาข้อยุติลงตัวได้จริงในการสร้างความปรองดอง เช่น การผลิตสร้างความคิดเกี่ยวกับระบอบอำมาตย์-ไพร่, กระบวนการยุติธรรมแบบสองมาตรฐาน, การเรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรมนักการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สร้างความรุนแรงในสถานที่ต่างๆ, การสร้างหมู่บ้านเสื้อแดงและแดงทั้งแผ่นดิน รวมถึงการคืนทรัพย์สินกรณีพิพาท.ท.ทักษิณ ชินวัตรถูกยึดทรัพย์ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

และสะท้อนออกมาเป็นสาเหตุ เหตุผล ประเด็น และคำตอบเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความปรองดองทางการเมือง แต่หลายสิ่งหลายอย่างก็มีลักษณะที่เกิดจากอิทธิพลของการสื่อสารทางการเมืองที่ได้รับรู้มาจากแกนนำคนเสื้อแดงค่อนข้างมาก กล่าวคือความคิดทางการเมืองต่างๆของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีจึงถูกชักจูงผลิตสร้างขึ้นมาจากอิทธิพลของแกนนำ การสื่อสาร

ทางการเมืองแบบปลุกระดมมวลชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ของแกนนำคนเสื้อแดง นักการเมือง พรรคการเมือง และพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือก็คือสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ”

ประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าถ้าไม่มีการแก้ไขกระบวนการทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย มีการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในการปกครองแท้จริง มีรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมที่ยอมรับร่วมกันได้จริงของพรรคการเมืองและคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศไทย หรือสามารถสร้างนโยบายต่างๆ ที่โปร่งใสเพื่อการแก้ไขความยากจน ความเป็นธรรมในสังคม การบวนการยุติธรรมที่ดี เป็นต้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ ที่มาพร้อมกับการแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่มีความสลับซับซ้อนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ในช่วงเวลาที่ผ่านมา จนขณะนี้เรื่องราวและเหตุการณ์ทางการเมืองหลายสิ่งหลายอย่างได้ตกมาอยู่ในมือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ก็อาจแก้ไขไม่ได้ทั้งหมดตามจักรกลความปรารถนาทางการเมืองของแต่ละฝ่ายที่เคยมีความขัดแย้งกันมานาน หลากหลายเรื่องราวที่มีความสลับซับซ้อนในสังคมการเมืองผ่านข้อถกเถียงในกติกากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและหลักการสำคัญภายใต้ระบอบประชาธิปไตยตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา

ที่สำคัญคือ กลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” มีการเชื่อมต่อทางการเมืองในจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” ย่นนำไปสู่การขยายภาพมิติของความขัดแย้งทางการเมืองไม่สิ้นสุดและไม่สามารถหาข้อยุติลงตัวได้จริงในการสร้างความปรองดอง เช่น การผลิตสร้างความคิดเกี่ยวกับระบอบอำมาตย์-ไพร่, กระบวนการยุติธรรมแบบสองมาตรฐาน, การเรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรมนักการเมืองและการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สร้างความรุนแรงในสถานที่ต่างๆ, การสร้างหมู่บ้านเสื้อแดงและแดงทั้งแผ่นดิน รวมถึงการคืนทรัพย์สินจำนวนมากกรณีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรถูกยึดทรัพย์ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

สืบเนื่องจากปัญหาวิกฤตความขัดแย้งในทางการเมืองไทยนั้น กลุ่มคนเสื้อแดงมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 มีปัญหาต้องแก้ไขการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ทำให้บ้านเมืองเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง การพยายามปฏิรูปการเมืองเป็นการกระทำที่ไม่ชอบธรรมด้วยกฎหมายกลุ่มผู้ปฏิรูปต้องการทำทุกอย่างเพื่อโค่นล้มอำนาจของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยไม่สนใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จนถึงระบบกระบวนการยุติธรรม และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมี 2 มาตรฐาน ฯลฯ ซึ่งความเห็นในลักษณะนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าล้วนมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการถูกปลุกระดมกล่อมเกลาสื่อสารทางการเมืองมาจากแกนนำเสื้อแดงและพรรคการเมืองอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นวาทกรรมการเมืองและกบฏความคิดเชิงสงครามคำพูด นั่นเอง

ดังเช่นที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์เก็บข้อมูลบางคน เมื่อได้สัมผัสข้อมูลจริงในพื้นที่และจากการที่ได้พูดคุยกับเสื้อแดงจำนวนหนึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นได้จากความคิดของกลุ่มคนเสื้อแดงคือ หากพิจารณาในแง่เรื่องราวการรับฟังข่าวสารทางการเมืองของคนเสื้อแดง สิ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อมุมมอง ความเชื่อ และทัศนคติของพวกเขาคนเสื้อแดงก็คือ คนกลุ่มนี้ฟังและดูข่าวจากช่องฟรีทีวีอย่างเดียวต่อเนื่องนานนับเดือนและปีก็มี หรือคนที่ดูช่องของคนเสื้อแดงบ้างฟรีทีวีบ้างก็มี คนกลุ่มนี้จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์แบบค่อนข้างเป็นกลางไม่เข้าข้างเสื้อแดงมากเท่าไร หากมองดูแล้วคนเสื้อแดงในกลุ่มหมู่บ้านนี้เหมือนจะไม่ค่อยแดงรุนแรงเท่าใดนัก เพราะพวกเขายังรับฟังความคิดของคนที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามโดยที่ไม่แสดงท่าทีอาการโกรธเคืองแต่อย่างใดเมื่อมีการสอบถามความคิดที่มีหลายคำถามจะตอบยาก รวมทั้งเขายังพูดถึงข้อบกพร่องของทั้งสองฝ่ายอย่างตรงไปตรงมา แต่น่าแปลกใจตรงที่ว่าทำไมคนเสื้อแดงกลุ่มนี้ถึงไม่ไปร่วมชุมนุมในช่วงนี้บ้างล่ะ เมื่อลองถามดูก็ได้คำตอบคล้ายๆ กันว่า ตอนนี้ต้องทำงาน ไม่อยากไปแล้ว ไปก็สร้างความปั่นป่วนให้บ้านเมือง ซึ่งมันชวนให้ผมคิดว่าพวกเขากำลังรู้สึกเบื่อหน่าย หรือเห็นต่างไปจากอุดมการณ์อะไรบางอย่างของคนเสื้อแดงในตอนนี้อะไร

ส่วนประเด็นสำคัญเรื่องแนวทางการปรองดองกลุ่มคนเสื้อแดงบางครั้งคนเสื้อแดงก็มีการยืนยันชัดเจนว่าต้องจัดการเลือกตั้งใหม่ตามแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย และนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น กับคำถามเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดสงครามกลางเมืองหรือไม่ ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นได้สำหรับประเทศไทย โดยมีหลากหลายเหตุผลเช่น การที่คนไทยมีสถาบันกษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจ ประเทศไทยมีระบบราชการที่เข้มแข็งโดยเฉพาะสถาบันทหาร และพื้นฐานทางด้านจิตใจที่ดีงามของคนไทยที่มีความโอบอ้อมอารี เป็นต้น

หากสังเกตส่วนใหญ่ และกลุ่มพลังการเมืองภาคประชาชนอย่างกลุ่ม พธม. และเสื้อเหลืองกับกลุ่ม กปปส. กลุ่ม นปช. และกลุ่มคนเสื้อแดง รวมถึงภาคส่วนราชการโดยเฉพาะข้าราชการทหาร ตำรวจ ผู้นำทางการเมือง พรรคการเมือง สถาบันทางการเมืองอื่นๆ และกระบวนการยุติธรรมที่ต่อเนื่องกัน ฯลฯ ปัญหาที่เริ่มต้นจากความขัดแย้งทางการเมืองตามปกติ จนนำไปสู่การเกิดสถานการณ์และเหตุการณ์ทางการเมืองอื่นๆ เช่นการรัฐประหาร 2 ครั้ง จนถึงความรุนแรงในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของทั้งฝ่ายเสื้อเหลือง/เสื้อแดง (พธม.-กปปส./นปช.) และมีแนวโน้มเช่นกล่าวที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต จนกลายเป็นสงครามกลางเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทยได้ หากสังเกตการเมืองไทยมีการตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้และพยายามไม่กลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองของการปลุกระดม ย่อมจะช่วยลดทอนความไม่เข้าใจระหว่างกันในการเมืองที่เกินกว่ากระบวนการของประชาธิปไตยแท้จริง

สำหรับการศึกษาจากการที่ได้เก็บข้อมูลในพื้นที่แล้วมีการเจาะหาข้อมูลจากกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี ในหัวข้อประเด็นต่างๆ ตามหัวข้อ "การรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี กับแนวทางการสร้างความปรองดองในประเทศไทย" จากข้อมูลและการวิเคราะห์อย่างละเอียดในบทที่ 5 ได้สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ทางการเมืองและความคิดทางการเมืองกลุ่มคน

เสียดังโดยการสุ่มสำรวจมานั้นพบว่า คนเสียดังในจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่เข้มข้นรุนแรง ซึ่งทุกคนที่สัมภาษณ์นั้นเคยได้เข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวในบางเหตุการณ์มาแล้วทั้งสิ้น เหตุผลและปัจจัยที่ทำให้พวกเขาเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนเสียดังหรือที่เรียกว่า “กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ” (นปช.) นั้นล้วนมีสาเหตุมาจากการชื่นชอบในตัวพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร และ นโยบายต่างๆ ของรัฐบาลในสมัยที่พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี นั่นเอง

ดังนั้น เมื่อกลับมาพิจารณาถึง “ระบอบ-ทักษิณ” กับมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดองนั้น คำว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ในการศึกษานี้ใช้คำ/ชื่อว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ไม่ใช่ “ระบอบทักษิณ” เฉยๆ กล่าวคือ “ระบอบทักษิณ” เป็นรูปสัญลักษณ์ของสิ่งที่ถูกนำมาศึกษาในงานนี้ แต่ผู้วิจัยใช้รูปสัญลักษณ์ใหม่ว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ด้วยเหตุผลที่คำเดิมถูกอัดกระชับแน่นและมีความแตกต่างหลากหลายในอำนาจของภาษาและการตีความตามความปรารถนาที่แฝงฝังอยู่ในความคิดและความหมายทางการเมือง

ภาคปฏิบัติการของการเมืองเชิงอำนาจก็เห็นได้ชัดเจนจากวรรณกรรม หนังสือ และงานศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ตัวอย่างเช่น ทักษิณ ชินวัตร ปันหุ้น หนีภาษี แจ่งเท็จ เผด็จการเงินตรา, คู่มือทรราช : แบบเรียนวิชาทรราชวิทยา, ชื่อรัฐวิสาหกิจแถมประเทศไทย, แปรสัญญาโทรคมนาคม ปล้นชาติ 3 แสนล้าน, จดหมายถึง พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร, รัฐบาลทักษิณกับความรับผิดชอบทางประวัติศาสตร์, คิดใหม่ ทำใหม่ ตำรวจไทยยุคทักษิณ, Thaksin's Model ปฏิรูปความมั่งคั่งสู่ฐานอำนาจใหม่, ประชานิยม : หายนะจากอาร์เจนตินาถึงไทย?, รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง : ทักษิณสมัย, ทักษิณานุกรม พจนานุกรมฉบับทักษิณ ชินวัตร, ทักษิณ บนบัลลังก์นายกรัฐมนตรี 2 ปีรัฐบาลไทยรักไทย, บุชกับทักษิณ ระบอบอำนาจนิยมขวใหม่ไทย -อเมริกัน, ทักษิณมิกส์, แปลงทักษิณเป็นทุน, รู้ทันทักษิณ, รู้ทันทักษิณ 2, รู้ทันทักษิณ 3, ทักษิณ ชินวัตร ตาตุฟ้า ขา(ก้าว)ลง, ทักษิณกินเมือง, - ทักษิณโลกาภิวัตน์ = The conservative within globalization, พิษทักษิณ : ผลกระทบเศรษฐกิจการเมืองและสังคมภายใต้ระบอบทักษิณ, แกะรอยทักษิณมิกส์กับความจำเป็นของทางเลือกที่สาม, ระบอบทักษิณวิพากษ์ปริทรรศน์, Thaksin : the business of politics in Thailand, แผลสยามคู่ใหม่ “ทักษิณมิกส์” และ “ทักษิณาธิปไตย”, ทางออกไทยยุคทักษิณกินเมือง, อยู่กับทักษิณ, วิพากษ์ทักษิณ, สุนัขตัวนั้น: รวมบทความการเมืองยุครัฐบาลทักษิณ, รู้ทันกังฉิน : ชาดกฉ้อฉล นิทานคนโกง พงศาวดารกินเมือง, ถ้ากระผมสามารถเป็น ”ทักษิณ”, ชุดภาคประชาชน The order of the people, จาก Thaksinomics สู่ทักษิณาธิปไตย (ภาค 1-3) (2 เล่ม), วิพากษ์เศรษฐกิจการเมืองยุคทักษิณ ชินวัตร, วิพากษ์การเมืองยุค ทักษิณ ชินวัตร, (การสัมมนา) ธนกิจการเมือง: การสัมมนาประจำปี 2548, ขจัดทักษิณ: ธนาธิปไตย, ประหยัดก่อนตาย เสียตายทักษิณ ไม่ได้อ่าน, The Thaksinization of Thailand, ท้ากก...ซิณออกไป, ทักษิณ อัศวินผู้ฆ่าตัวเอง, ประชานิยมไทยรักไทย: วิฤตทุนนิยมและการต่อสู้ทางชนชั้น, “ผลประโยชน์ทับซ้อน”: คำสารภาพกลางเมืองของนายกฯ ทักษิณ, หยุตระบอบทักษิณ, ถอดรหัส

เลือกตั้ง 2549 ตุลาการวิวัฒน์ หยุตระบอบทักษิณ, ปราบฏการณ์สนธิ: จากเสื้อเหลืองถึงผ้าพันคอสีฟ้า : 365 วันแห่งการโค่นล้มระบอบทักษิณ, ระบอบทักษิณ กับปัญญาพินแลนด์, รู้ทันทักษิณ 4, คนโค่นทักษิณ, เปิดเอกสารตุลาการวิวัฒน์ 2, บันทึกประวัติศาสตร์ 2549 ล้มระบอบทักษิณ, วัฒนธรรมคนอย่างทักษิณ, อวสานระบอบทักษิณ (THE END OF THAKSIN), ไอ.ซี.ยู. ทักษิณมิคส์, ทักษิณกับพวก, เขียนแผ่นดิน: สนธิ-ทักษิณ-ชินคอร์ป-ประเทศไทย, อ่านวิกฤต: รัฐบาล-พันธมิตร บทวิเคราะห์เบื้องหลังการเผชิญหน้าครั้งสำคัญของสังคมไทย, การเมืองของไพร่: จากวิกฤตของระบอบทักษิณสู่การก่อรูปของระบอบการเมืองไทยหลังรัฐประหาร 2549, ประติมากรรมทักษิณ ก้อนอิฐหรือโอกาส, ทักษิณ: ผลกระทบเศรษฐกิจการเมืองและสังคมภายใต้ระบอบทักษิณ, ทักษิณ... บังควรหรือไม่?, เมืองไทยรายสัปดาห์สัจจร. ฉบับถวายคืนพระราชอำนาจ, อัครศิลปินคอร์ป 7 หมื่นล้าน ชุกหุ่น“โคตรานุวัตร”, เบื้องหลังทักษิณ ออกไป ออกไป ! ทักษิณ สู้ สู้ !, เหลี่ยมทักษิณ, 36 เพลงดาบสยบมาร จิตสำนึกแห่งทางเลือกในยุคทักษิณครองเมือง, เมืองไทย: หลังทักษิณ 1, เมืองไทย: หลังทักษิณ 2, ทักษิณา-ประชานิยม, ทักษิณ ปราชัย : มีอุป 2549 บทเรียนที่ทักษิณต้องคิดใหม่ ทำใหม่, เมืองไทยรายสัปดาห์สัจจร ครั้งที่ 1-8 (เล่มที่ 1-6/8), เมืองไทยรายสัปดาห์สัจจร 2 ยามเฝ้าแผ่นดิน, นิราศงานรัฐบาลทักษิณ, คู่มือทรรราช: แบบเรียนวิชาทรรราชวิทยา, จากระบอบทักษิณสู่รัฐประหาร 19 กันยายน 2549: วิกฤตประชาธิปไตยไทย: รายงานการวิจัย, คำแถลง “ไชยยันต์ ไชยพร” ฉีกบัตรสู่ระบอบ “ทักษิณ” แกะรอยทรรราช, รัฐประหาร 19 กันยา รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, ทักษิณาประชานิยม: คู่มือรัฐประหารและการเรียนรัฐธรรมนูญสีเหลือง?, “ผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มเสื้อเหลืองและกลุ่มเสื้อแดงในจังหวัดพิจิตร”, วาทกรรม กำมะลอ: ภาษาการเมืองบนหน้าหนังสือพิมพ์, ประชาธิปไตย (ไม่ใช่) ของเรา, พันธมิตร ประชาชน ประชาธิปไตย, รอยร้าวที่ร้าวลึกกว่าปัญหาทางการเมืองเรื่องสี, ทางแพร่งและพงหนาม: ทางผ่านสู่ประชาธิปไตยไทย (รวมบทความ มติชน หน้า 6), สุนทรียศาสตร์ของการเมืองภาคประชาชน, ฉะ แฉ ฉาว ๒ เลห์... ลมปากการเมืองไทย, สมุดปกดำ ระบอบทักษิณ, ทุนนิยมพวกพ้องในระบอบทักษิณเปรียบเทียบกับระบอบสฤษดิ์ (ระบอบทักษิณ), การคอร์รัปชันเชิงโครงสร้างในประเทศไทย (รัฐบาลทักษิณ/ระบอบทักษิณ) The Thaksinization of Thailand, Thaksin: The Business of Politics in Thailand, Thailand's Political History: From the 13th century to recent times เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ย่อมสะท้อนถึงจักรกลความปรารถนาของคนในสังคมที่แตกต่างหลากหลายแต่เป็นกระบวนการรับรู้ทางการเมืองแบบชั่วคู่ตรงข้าม จึงนำไปสู่ความขัดแย้งและการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นรุนแรงในหลายเหตุการณ์การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายกลุ่มเสื้อเหลือง/พธม./กปปส.กับกลุ่มเสื้อแดง/นปช.ที่ผ่านมา นั้นหมายความว่าสัญลักษณ์ที่เป็นร่องรอยของการผลิตสร้าง “ - ” ชัดตรงกลางเชื่อมต่อระหว่างกันของคำว่า “ระบอบ” กับ “ทักษิณ” เพื่อแสดงถึงการลากเส้นเส้นหนึ่งให้มีการเชื่อมต่อ (the assemblages) กันและกันของคำ/ชื่อที่ปรากฏ เส้น-เส้นนี้แทนทุกสิ่งทุกอย่างของสรรพสิ่ง (things) ที่จะมาเชื่อมต่อกับคำ-สั่ง/คำ-จัดระเบียบ (order-word) ที่อยู่ในฉากตอน

(series) ของตัวบท (texts) ต่างๆ ที่มีการเชื่อมต่อกันได้ไม่รู้จบ หรือนั่นคือการเคลื่อนย้ายไหลเวียน และเปลี่ยนแปลง (movement, flow, and change) แบบไม่สิ้นสุดของสภาวะการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆ และความคิดทางการเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการเชื่อมต่อกัน

และความหมายบางสิ่งต่อรูปสัญลักษณ์ (signifier) ที่ดูคุ้นชินให้คุ้นชินแล้วตกผลึกเป็นชั้นๆ แบบรื้อสร้างใหม่ (deconstruction) หรืออาจหยุดพัก/คิดทบทวนผลลัพธ์/คำอธิบายเดิม และก่อให้เกิดการตั้งคำถามใหม่ๆ กับสิ่งที่เคยมีการตีความ/การสื่อความหมายแล้ว และเพื่อทำความเข้าใจกับการเชื่อมต่อที่เริ่มจากตรงไหนก็ได้แบบรากหญ้าแพรก (rhizome) แต่ในรอยต่อส่วนตรงกลาง/ท่ามกลางระหว่าง (interbeing/ intermezzo) คำ/ชื่อว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น (threshold) ที่มีความหมายของคำ/ชื่อและมโนทัศน์ต่างๆ ที่อัดแน่นแฝงฝังอยู่ในเครือข่ายของคำที่ผลิต/สร้างนี้จะมี ความแตกต่างจาก “ระบอบทักษิณ” เดิม

พร้อมกันนี้การกำหนดขีด “เส้นแบ่ง” ที่เกิดจากการสลายเส้นแบ่งคำเดิม (deteritorialization) ของ “ระบอบ/ทักษิณ” ที่ความคิดและเหตุการณ์ต่างๆ ทางการเมืองที่อยู่บนตัวบท (texts) ต่างๆ ซึ่ง “เส้นของการหนีไปเป็นอื่น” (line of flight)/ “เส้นของการต่อสู้” (lines of fight) ทางความคิดและความหมายซึ่งถูกดึงไปในทิศทางที่แตกต่างกันอย่างไร และเพื่อให้แสดงให้เห็นวิธีคิดที่แตกต่างไปจากการมอง “ระบอบ-ทักษิณ” แต่เพียงด้านลบ ตลอดจนต้องการแสดงให้เห็นลักษณะของการเชื่อมต่อใน สภาวะการณ์ของเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิด/กำลังจะเป็นตามแบบวิธีคิดของเดอเลซกับกัตตารีด้วย

นอกจากนี้ เมื่อนำงานวรรณกรรม หนังสือ งานวิจัย ประเพณีสารคดีการเมืองมาเติมต่อเส้น แห่งการต่อสู้ของขั้วคู่ตรงข้ามกับกลุ่มคนเสื้อแดงก็จะเห็นร่องรอยการผลิตสร้างอีกมากแต่ไม่ได้อยู่ใน ขอบเขตการวิจัยนี้ที่จะศึกษาได้ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งสามารถนำความหมายของการมีขีด (-) ก็คือ “รอยต่อ” ที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของการผลิต/สร้างความจริงและความหมายของคำนี้ว่ามี กระบวนการไหลเวียนต่อเนื่องกันมาอย่างไร โดย “ระบอบ-ทักษิณ” มีการเชื่อมต่อกันและกันภายใน ตัวเองและกับสรรพสิ่งภายนอกเช่นใด แต่ก็ไม่มีจุดสิ้นสุดความหมายของคำ จนถึงปัจจุบันก็ยังมีการ สื่อความหมายทางการเมืองออกไปอีกหลายแง่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมต่อความหมายของ “ระบอบ-ทักษิณ” ระหว่างการเข้าสู่การคิด ในมิติของเหตุการณ์และความคิดทางการเมือง อันนำไปสู่การกำลังจะเกิด/จะเป็น-“ระบอบ-ทักษิณ” (becoming-“Thaksin-Regime”) แบบอื่นๆ ได้อีกหลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งจะมีผลลัพธ์ที่เป็นการ เปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ทางการเมืองใหม่ด้วย เช่น นำไปสู่การรัฐประหาร การปฏิรูปการเมืองใหม่ การแก้ไขหรือร่างรัฐธรรมนูญใหม่ การจัดระเบียบการเมืองใหม่ การเลือกตั้ง การยุบพรรคการเมือง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การชุมนุมประท้วงของพันธมิตรฯ และนปช. (เสื้อเหลือง/เสื้อแดง) การล้มล้างองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และการล้มล้างผลพวงทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการรัฐประหาร 2549/2557 เป็นต้น

โดยสรุป ในนัยความหมายนี้ถ้าเราเข้าใจความจริงว่าไม่มีคำอธิบายใด และการให้ความหมายใดจะสมบูรณ์ได้ เพราะคำและความหมายของคำที่ผลิต/สร้างขึ้นไม่มีระบอบที่ว่านี่จริงๆ จะมีก็แต่ระบอบของภาษา ระบอบที่เป็นความคิด ซึ่งเป็นระบบระเบียบกฎเกณฑ์ของภาษาชุดหนึ่งที่มากำหนดความหมายของคำนี้ โดยการสร้างขึ้นมาระหว่าง “ระบอบ” กับ “ทักษิณ” ที่มีทั้งการเคลื่อนเข้าไปหากันหรือถอยหนีถ่างออกมา ในแง่ที่ไปเชื่อมโยงกับระบอบประชาธิปไตยของไทย หรือมีการใช้ประโยชน์ของความหมายของระบอบประชาธิปไตยเพื่อเกาะเกี่ยวไปสู่คำอธิบายที่แตกต่างกัน แต่บางลักษณะของพื้นที่การเผชิญหน้า (space of encounter) ไปสู่การจะเป็น “ระบอบ-ทักษิณ” ก็อาจทำลายคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยเองด้วย

ในอีกระดับหนึ่งตามความหมายของคำว่า “ระบอบ-ทักษิณ” ในการศึกษานี้ก็คือการสถาปนาโครงสร้างใหม่เพื่อต้องการสลายเส้นแบ่งคำเดิม (deterritorialization) รวมไปถึงเส้นแบ่งของความคิด/ความหมายเดิม และการก้าวข้ามการปะทะโต้แย้งกับวิธีคิดแบบที่ดำรงอยู่ไปสู่การลากเส้นแบ่งคำใหม่ (reterritorialization) ของความคิด/ความหมายเหล่านั้น เพื่อทำความเข้าใจภาษากับการเมืองโดยการย้อนกลับไปจุดเริ่มต้นใหม่ในสภาพการณ์ของการเชื่อมต่อความหมายทางการเมือง ความคิด ความจริงและเหตุการณ์ทางการเมืองอีกแบบหนึ่ง ที่แตกต่างจากวิธีคิดที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่สภาวะการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การรับรู้และเข้าใจ “ระบอบ-ทักษิณ” ที่เป็นการเชื่อมต่อกันเพื่อผลิต/สร้างความหมายทางการเมืองแบบสร้างสรรค์สังคม-การเมืองและประชาธิปไตยไทย

ข้อเสนอแนะสำคัญ

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

เมื่อกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่วงเวลาหนึ่งในกระบวนการรับรู้ต่างๆ และมีทัศนคติทางการเมืองออกมาจึงมักจะสะท้อนถึงสิ่งที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากรายการทีวีและเวทียิปราศรียต่างๆ เพราะกลุ่มแกนนำหลักจะมีการกำหนดทิศทาง เนื้อหา เรื่องราวที่จะพูดไว้ก่อน เหมือนการจัดทำรายการทีวีทั่วไปก็ต้องมีการกำหนดผังรายการ เนื้อหาสาระของรายการนั้น นั่นหมายความว่าทัศนคติและความเชื่อของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรี จึงถูกกำหนดมาจากอิทธิพลของความคิดทางการเมืองที่มาจากกลุ่มแกนนำคนเสื้อแดงจำนวนหนึ่งที่ออกทีวีและปราศรียผ่านเวทีคนเสื้อแดงในสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 10 ปี

ดังนั้น การวิเคราะห์ทางทฤษฎีด้านพฤติกรรมทางการเมืองจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลแต่ละคนที่แสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมา ซึ่งลักษณะทางการเมืองทางรัฐศาสตร์เช่นนี้คือ การพิจารณาในแง่จิตวิทยาการเมือง (Political Psychology) เป็นการศึกษาทางรัฐศาสตร์อย่างหนึ่งที่ใช้ปัจจัยทางจิตวิทยามาศึกษา ลักษณะพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

เกี่ยวกับ ความเชื่อ (Belief) ค่านิยม (Value) ความคิดเห็น (Opinion) ทักษะ (Attitude) และ บุคลิกภาพ (Personality) อันเป็นผลมาจากลักษณะต่างๆ ในการเตรียมพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม (Disposition) และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตอบโต้อย่างไรต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

สำหรับทฤษฎีและมโนทัศน์ของเดอเลซกับกัตตารี ที่การวิจัยนี้นำมาใช้ในแง่รอบความคิดหลักเกี่ยวกับการเชื่อมต่อของจักรกลความปรารถนาที่แตกต่างหลากหลายนั้น ในสังคมการเมืองไทย ยังไม่เปิดรับคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยนัก ทำให้การเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองในเชิงคุณค่าของความเป็นการเมืองแบบพหุนิยมไม่ก้าวหน้า เพราะต่างกลุ่มก้อนทางการเมืองก็ยังแสดงออกอย่างสุดขั้วตรงข้าม โดยไม่ยอมรับความแตกต่างหรือมีลักษณะของการแบ่งแยกการรับรู้ไม่ใช่ตามทัศนะของร็องซีแยร์ (ไซริตัน, 2551, 2554) เมื่อเป็นเช่นกล่าวการเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองในแง่ปรากฏการณ์ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงกับ “ระบอบ-ทักษิณ” จึงไม่ใช่ลักษณะที่สอดคล้องกับสิ่งที่ควรจะเป็นในระบอบประชาธิปไตยและการเมืองใหม่ ในทางตรงกันข้ามกลับมีลักษณะทำลายลดทอนคุณค่าของความเป็นการเมืองภาคประชาชนไปอย่างสิ้นเชิง ดังเช่นที่มีการชูความนิยมให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และพรรคการเมืองในตระกูลชินวัตร โดยไม่สนใจการเมืองภาคประชาชนของกลุ่มการเมืองอื่นๆ ที่อยู่ในระนาบเดียวกัน และนั่นคือสิ่งที่กลายเป็นปมปัญหาความขัดแย้งของการเมืองภาคประชาชนด้วย

อย่างไรก็ตามมโนทัศน์ของนักคิดอย่างเดอเลซกับกัตตารี ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในงานนี้ ได้ช่วยเปิดความคิดใหม่ๆ ให้กับผู้วิจัยอย่างยิ่ง เพราะช่วยทำให้ได้คิดในสิ่งที่ไม่เคยคิดว่าจะคิดได้อีกมาก และในจักรกลทางทฤษฎีและแนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายสิ่งที่ศึกษานั้น เป็นจักรวาลวิทยาของการศึกษาการเมืองและประเด็นปัญหาที่สลับซับซ้อนใหม่ได้อีกมากหากเข้าใจระบบคิดดังกล่าว และไม่ยึดติดกับทฤษฎีแบบหยุดนิ่งหรือก็คือการสั่นไหวไปได้กับระบบคิดหลายอย่างที่น่าไปใช้ด้วยกันได้ตามความคิดของนักคิดดังกล่าว เพราะแกนสำคัญของความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้มากก็คือ การเชื่อมต่อของจักรกลความปรารถนาที่เกิดขึ้นนอกใหม่ได้ดังรากของหญ้าที่สามารถเติบโตใหม่ได้ทุกทิศทางและเชื่อมต่อกันได้ไม่สิ้นสุดโดยไม่มีส่วนใดสำคัญกว่ากัน สิ่งนี้เองคือรากใหม่ของประชาธิปไตยไทยที่กำลังงอกเติบโตขึ้นใหม่ในอีกหลายสิ่งหลายอย่างของการเมืองใหม่ที่กำลังจะเกิดจะเป็น นั่นเอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หากทราบถึงผลลัพธ์ของกระบวนการรับรู้ทางการเมืองและกลายเป็นการผลิตสร้างความหมายทางการเมืองต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเชื่อมต่อกับ จักรกลความปรารถนาของ “ระบอบ-ทักษิณ” จนนำไปสู่ความขัดแย้งไม่สิ้นสุดดังกล่าวแล้ว ในเชิงนโยบายของรัฐควรเร่งการสื่อสารทางการเมืองที่เอื้อต่อสถานการณ์ให้เกิดความมั่นคงของรัฐ การสร้างความปรองดองด้วยการลดทอนความขัดแย้งที่ฝักฝ่ายตนเป็นผู้ร่วมก่อให้เกิดขึ้นด้วยในหลายกรณี และการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่พัฒนามากขึ้นได้

ยิ่งกว่านั้นก็ควรมีแนวทางการลดทอน จำกัด สกัดกัน ตลอดจนการใช้มาตรการเชิงกฎหมาย ควบคุมพฤติกรรมในการแสดงออกทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองในลักษณะเช่นใดที่ถูกต้อง ตามกฎหมายและหลักการของระบอบประชาธิปไตย นั้นเป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดระเบียบวินัยทางการเมือง (Political Disciplining) ของนักการเมืองและพรรคการเมืองมิให้กลายเป็นผู้ชี้นำทางการเมืองผ่านเวทีบนรัฐสภา เช่นการสวมบทบาท 2 หน้า ทั้งการเป็นนักการเมืองในรัฐสภาและการปราศรัยอย่างดุเดือดบนเวทีต่างๆ กับการจัดรายการทีวีที่มีเนื้อหาโจมตีทางการเมืองรุนแรงอย่างต่อเนื่อง อย่างปราศจากความรับผิดชอบทางการเมืองในผลลัพธ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นต่อคนบางกลุ่ม โดยเฉพาะพวกที่เรียกว่ากลุ่มฮาร์ดคอร์ที่แฝงอยู่ในกลุ่มคนเสื้อแดงที่ชอบแสดงออกด้วยภาคปฏิบัติ การความรุนแรงทางการเมืองและมีผลต่อการสร้างความขัดแย้งในสังคมการเมืองมากขึ้น

เพราะจากการศึกษาในบทที่ 5 นี้ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ ได้เผยให้เห็นปัญหาและความจริงทางการเมืองผ่านการวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์เชิงประจักษ์พบว่า ในกระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงจังหวัดจันทบุรีมีส่วนสัมพันธ์กับการสร้างจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงขึ้นมาเชื่อมต่อความหมายทางการเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” จนนำไปสู่มิติของปัญหาทางการเมืองที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นเพราะแฝงเร้นเต็มไปด้วยความต้องการที่แตกต่างกันหลากหลาย กลายเป็นผลลัพธ์ใหม่ที่สำคัญนั่นคือ การเกิดปัญหาด้านความขัดแย้งแตกแยกทางสังคม และการต่อสู้ทางการเมืองที่รุนแรงมากขึ้น และจำเป็นต้องมีการแสวงหาแนวทางการสร้างความปรองดอง/สมานฉันท์ขึ้นมาหลายครั้งในประเทศไทย

ปัญหาและแนวโน้มทางการเมืองทั้ง 3 ด้านคือ 1.กระบวนการรับรู้ทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ” 2.จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดจันทบุรีกับการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” และ 3.กลุ่มคนเสื้อแดงและ “ระบอบ-ทักษิณ” กับมิติของความขัดแย้งทางการเมืองและการสร้างความปรองดองนั้น หากจะต้องดำเนินการทางนโยบายของรัฐเพื่อขจัดปัญหาหรือคลี่คลายปัญหาดังกล่าวได้จำเป็นต้องสกัดกั้นกระบวนการรับรู้ทางการเมืองที่มีลักษณะบิดเบือนความจริงของกลุ่มคนเสื้อแดงในจังหวัดต่างๆ ก่อน เพราะเป็นตัวก่อให้เกิดการผลิตสร้างจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดงในการเชื่อมต่อทางการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ”

ในอีกแง่หนึ่งกลุ่มคนเสื้อแดงก็ถือเป็นส่วนสำคัญของการเมืองใน “ระบอบ-ทักษิณ” ทำให้มิติของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองและฝักฝ่ายชั่วคราวตรงข้ามกลุ่มเสื้อสีแดง/นปช. คือกลุ่มเสื้อสีเหลือง/พธม.-กปปส. ต่างฝ่ายก็โหมกระพือสร้างความขัดแย้งและการต่อสู้ทางการเมืองกันอย่างต่อเนื่อง(Chairat, 2011) และแท้จริงแล้วก็ไม่ได้มีจักรกลความปรารถนาจะมีการสร้างความปรองดองกันจริง นั่นเป็นลักษณะของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าไม่มีลักษณะของการใช้ความรุนแรงหรืออาวุธทำลายฝ่ายตรงข้ามอย่างที่เคยปรากฏให้เห็นในหลายครั้งของเวทีการชุมนุม เคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างกลุ่มเสื้อสีและฝ่ายรัฐบาลกับกลุ่มเสื้อสีที่ต่างกันอย่าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในแง่พื้นที่ของการศึกษาที่ครอบคลุมทุกภูมิภาค ในประเด็นจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดง และจักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อเหลืองว่ามีการเชื่อมต่อกับความหมายทางการเมืองในแง่อื่นๆ อย่างไร นอกเหนือจากเรื่องความขัดแย้ง/การสร้างความปลอดภัยและไม่ใช่ว่าเฉพาะสิ่งที่เรียกว่า “ระบอบ-ทักษิณ” เพื่อผลิตสร้างแนวทางการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเพื่อสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีการยอมรับในแนวทางที่เรียกว่า การเมืองใหม่ และประชาธิปไตยแบบแตกต่างต่างหลากหลาย ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยแบบตัวแทนใดๆ แต่คือการเมืองภาคประชาชนที่เข้มแข็ง ดังนั้นหากสังคมไทยเข้าใจและยอมรับความแตกต่างหลากหลายมากขึ้น ย่อมโน้มเอียงไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยและช่วยกันรักษาปกป้องการเมืองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). *ค่านิยมระบอบทักษิณ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกษม เพ็ญพินันท์. (2552). รอยร้าวที่ร้าวลึกกว่าปัญหาทางการเมืองเรื่องสี. *วิภาษา* 3(2), (1 พ.ค.-15 มิ.ย. 2552)
- เกษียร เตชะพีระ. (2551). *ทางแพร่งและพงพอน: ทางผ่านสู่ประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- คำณู สิริธสมาน. (2549). *ปรากฏการณ์สนธิ จากเสื้อเหลืองสู่ผ้าพันคอสีฟ้า: 365 วันแห่งการโค่นล้มระบอบทักษิณ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์.
- ชนาริ ธรรมาพิทย (บรรณาธิการ). (2549). *เมืองไทย: หลังทักษิณ 1*. เอกสารวิชาการ โครงการตลาดวิชา มหาวิทยาลัยชาวบ้าน หมายเลข 1/2549, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ชนาริ ธรรมาพิทย (บรรณาธิการ). (2549). *เมืองไทย: หลังทักษิณ 2*. เอกสารวิชาการ โครงการตลาดวิชา มหาวิทยาลัยชาวบ้าน หมายเลข 1/2549, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ไชยยนต์ ไชยพร. (2549). คำแถลง “ไชยยนต์ ไชยพร” ฉีกบัตรสู่ระบอบ “ทักษิณ”. *มติชนรายวัน*, 3 เมษายน 2549.)
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2551). *สุนทรียศาสตร์กับการเมืองภาคประชาชน*. โครงการจัดพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2554). อ่าน “พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” ผ่านแว่นการเมืองของสุนทรียศาสตร์ (1). *วารสารอ่าน*, 3(2), (มกราคม-มีนาคม).

- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2550). ทักษิณาประชานิยม: คู่มือรัฐประหารและการเรียนรัฐธรรมนูญสี่
เหลือง?. *ฟ้าเดียวกัน*, 5(1) (มกราคม-มีนาคม 2550), 144-155.
- พิมพ์พญา คำดี. (2555). *ผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มเสื้อเหลืองและกลุ่มเสื้อ
แดงในจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. (2548). *จาก Thaksinomics สู่ทักษิณาธิปไตย*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: Openbooks.
- รัตตพงษ์ สอนสุภาพ. (2553). *ทุนนิยมพวกพ้องในประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระบอบสฤษดิ์กับ
ระบอบทักษิณ*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก สาขาการพัฒนารัฐมาภิบาล, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทรเกษม.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2547). *คอร์รัปชันนโยบายคืออะไร?*. กรุงเทพฯ: วันที่ 29 มีนาคม 2547.
- สินธุ์ชัย ศุกรเสพย์. (2560). *จักรกลความปรารถนาของกลุ่มคนเสื้อแดง: การเชื่อมต่อความหมายทาง
การเมืองกับกรณี “ระบอบ-ทักษิณ”*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก สาขาการพัฒนารัฐมาภิบาล,
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สังศิต พิริยะรังสรรค์. (2549). *คอร์รัปชันในระบอบทักษิณ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- ศาลรัฐธรรมนูญ. (2550). *(คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ) คำวินิจฉัยที่ 1-2/2550*. เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้
มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 29 ก 29 มิถุนายน 2550.
- _____. (2550). *(คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ) คำวินิจฉัยที่ 3-5/2550*. เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้
มีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทย. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 33 ก 13 กรกฎาคม 2550.
- _____. (2550). *คำวินิจฉัยที่ 20/2551*. เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค
พลังประชาชน. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ตอนที่ 2551.
- อภิชาติ สถิตนิรามัย และคณะ. (2554). *คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “จุด
เปลี่ยนชนบท จุดเปลี่ยนฐานการเมือง?”*.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2549). *ทักษิณา-ประชานิยม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- อลงกรณ์ พลบุตร และคณะ. (2550). *สมุดปกดำ เมนูคอร์รัปชันระบอบทักษิณ*. กรุงเทพฯ: สำนัก
พิมพ์ขอคิดด้วยคน.
- Chairat Charoensin-o-larn. (2011). *A New Politics of Desire and Disintegration in
Thailand*.
- Deleuze, Gilles. (1994). *Difference and Repetition* Trans Paul Patton. London: The
Athlone Press.
- _____. (1990). *The Logic of Sense* Trans Mark Lester and Charles Stivale. New
York: Columbia University Press.

- Deleuze, Gilles and Fe'lix Guattari. (1987/1988). *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia* Trans and Foreword Brian Massumi. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- _____. (1983/2000). *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*. Trans. Robert Hurley, Mark Seem and Helen R. Lane. London: The Athlone Press.
- _____. (1986). *Kafka: Toward a Minor Literature*, Trans. Dana Polan. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- McCargo, Duncan. (2005). *The Thaksinization of Thailand*. Copenhagen: Nordic Institute of Asian Studies.
- Pasuk Phongpaichit and Christopher John Baker. (2004). *Thaksin: The Business of Politics in Thailand*. NIAS Press.
- Terwiel, B. J. (2011). *Thailand's Political History: From the 13th century to recent times*, River Books Press.

ข้อมูลจากสื่อในระบบ World Wide Web (Internet)

www.th.wikipedia.org//พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

www.th.wikipedia.org//แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ